Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hээ гарана | № 23 (13818) | 1975 оной январиин 28, вторник | Сэн 2 мүнгэн.

ХУРЬГАДАА hАЙНААР БАХА, ТҮЛЖҮҮЛХЭ

Буряад ороной хонишодой ажалда халуун хаhа хүрэбэ. Улаан-Үдын, Хяагтын, Мухар-Шэбэрэй, Зага... Яруунын, Түнхэнэй, Ахын аймагуудай ажахынуудта ...гад түлэг абтажа байна. hүүлэй мэдээгээр респуб... дотор түрүүшын гушаад мянган хурьган абтанхай. Энэ жэлэй түл абалгада колхоз, совхозуудай хонишод ...а hайнаар бэлдээ. Эхэ хонидой отарануудта ажалла... коллективүүд юhэдэхи табан жэлэй hүүлшын жэлдэ ...ээр хүдэлжэ, түл, нооhо абаха табан жэлэйнгээ тү...дүүргэхэ, үлүүлхэ зорилго урдаа табинхай. Энэ мү...ндэ Зэдын аймагай Борьёогой совхозой ахалагша ...шон Виктор Базаров, Сэлэнгын совхозой—Цырен...о Шиндаков гэгшэд эхи табиhан байна. Эдэ хоёр за... хонишод—аймагуудай чемпионууд түгэсхэхы жэлдэ уялга абаhан байха юм.

...үнөө үедэ хэлэhэн үгэдөө хүрэхэ, абаhан уялгаяа ...үүлхэ саг ерээ. Зэдэ, Сэлэнгын түрүү хонишодой ...эгээр хээли ехэтэй хонидоо hайнаар эдеэлүүлхэ, на...гтаар харууhалха, түл абаха байра болон хэрэгсэл...ээ эртээнhээ бэлдэхэ талаар ехэ юумэн хэгдэбэ. ...хы дээрэ республикын колхоз, совхозуудай хони... түл абалгадаа хээээ хээээнэйхиhээ оролдосотойгоор ...лэн байна. Хяагтын аймагай Ехэ-Нугын, Хэжэнгын ...гай Загаhатын совхозуудта эхэ хонидой отарануудые ...абалгада бэлдэхэ талаар конкурс соносхогдожо, хо...дой коллективүүд өөhэдынгөө хүсөөр нилээд ехэ ... хэжэ гараа. Мүн эдэ ажахынуудай жэшээгээр имэ ...урснууд бусадшье колхоз, совхозуудаар эмхидхэгдэ... байна.

...э хонидой отарануудые үбhэ, тэжээлээр хангаха, ...уриинень гуримшуулха, хурьгашадые нэмэжэ табиха ...р ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд оролдоо. Тэрэшэ... колхоз, совхозуудай зооветеринарна хүдэлмэрилэгшэд... хурьгадые элдэб үбшэнhөө hэргылхэ, отарануудта ...й гурим наринаар тогтоохо, тэжээлэй зохид рацион ...талха, залуу, дүршэл багатай хонишодто туhалха. ...шүүлэй онол аргада hургаха талаар энэ үедэ бага ...хүдэлмэри хэгдээ. Аймаг бүхэндэ хурьгадта эдюулхэ ...нтай минеральна холисонууд бэлдэгдэжэ, эхэ хо...й отарануудта хүргэгдөө.

...үл абалгын тухагүй сагта хонишодые халуун анха...ар хүреэлжэ, тэдэнэртэ медицинскэ туhаламжа хүргэ...дез хоолой болон эд хэрэгсэлэй зүйлөөр хангаха ту... аймаг, ажахы бүхэндэ хэмжээ ябуулганууд хараа...жа, тэрэнь бэелүүлэгдэжэ эхилэнхэй.

...ы тиимэ байбашье, эхэ хонидой отарануудаар ябаад, ...алта хээд үзэхэдэ, олон дутагдалнууд ушарhаар. Ян...нарын эхеэр Хэжэнгын аймагай хонишод түл абал... хэр бэлдээд байhан тухайгаа хоорондоо ябажа шал...hан байна. Тинхэдэнь «50 лет Октября», Худанай бо... Хэжэнгын совхозуудай олохон отаранууд хонишод ...абалгадаа хүсэд hайнаар бэлдээгүй байшоо. Эдэ ажа...удай эхэ хонидой отаранууд үбhэ, тэжээлээр хомор ...ашье hаа, бии байгаа тэжээлээ жэжэлжэ, гээлтэгүй... хонидто үгэхэ гэжэ оролдоогүй байшоо. Олохон ...нуудта хобоо хобтонууд дутамаг, үбhэ hолоомыень ... хүл доро хаяжа үгэнэ. Зарим отарануудай хонид ... дуталдана. Эдэ ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, зоо...нарна мэргэжэлтэд хонишодой ажалда бодото ...амжа хүргэхэ, дутуу дунда юумыень хүсэлдүүлхэ ...э абанагүй. Имэрхүү дутагдалнууд мүн Хориин, ...Удын аймагуудай зарим ажахынуудта үзэгдэнэ.

... бүхы дутагдалнуудые дары усадхаагүй hаа, түл ...ада, хурьгадые түлжүүлгэдэ айхабтар ехэ хохидол ...уулжа болохо гээшэ. Имагтал үнгэрhэн жэлдэ имэ ...далнуудай бии байhан ушар шалтагаанhаа олон түл ...даhан байна.

...э жэлдэ түл абалгын hая захалжа байбашье, хони...урьга хаяха, бүтэнги хурьга гаргаха барнмтанууд ...энэ. Имэ ушар шалтагаанhаа боложо, Хориин ай...й Дэдэ-Тайлсын, Хэжэнгын аймагай Загаhатын ...нууд хэдэн арбаад хурьгадаа алдаад байна. Тиимэ... хээли ехэтэй хонидоо наринаар харууhалха, түрисэл...гүй гэжэ оролдохо, хурьгадай гаража захалхалаар отарануудта дежурнануудые үдэр, hүнигүй табиха тон ...ала. Тиимэ дүршэл ехэтэй хонишод бүтэнги гараhан хурьгадые саг соонь ами оруулдаг байха юм.

...урьгадые hайнаар абахын, түлжүүлхын тула юун хэг...ёhотойб? Түрүү хонишодой жэшээгээр нэн түрүүн ... ехэтэй хонидоо hайнаар эдеэлүүлхэ, аргатай газар... ногооной гурил, ногоон шэлбүүhэ үгэлсэхэ байна. Хо...е уhаар заахашье дутаажа болохогүй. Энэ талаар ...ынуудай хүтэлбэрилэгшэд хонишодто бодото туhалам... хүргэхэ уялгатай.

...ойрдохсор, Борьёогой совхозой болон бусад түрүү ...ынуудай хонишодтол адли нялха хурьгадаа өөhэдөе ...о абаад, тэдэнээ бригадна аргаар түлжүүлхэ, хурьга...аар ерэhэн хүнүүдые отарын дүршэлтэй хонишодой ...абэри доро хүдэлгэхэдэ зохид. Мүн эдэнэрэй жэшээ... ахынгээ hүндэ садаагүй, эхир хурьгадта үнеэнэй hү ...й үндэгэтэй холижо уулгаха, хэмэл hү бэлдэхэ, ...адые витаминтай, минеральна зүйлтэй тэжээлээр ...аха эрилтэ табигдана. Хурьгадые элдэб үбшэнhөө ...ылхэ, үбшэлhэнүүдыень саг соонь эмнэхэ талаар ...нарна мэргэжэлтэд ехэ харюусалгатай. Эдэнэр хо...дые хурьгадай үбшэнгүүдтэй танилсуулха, хэрэгтэй ...ы эмээр хангаха, эмнэлгын дүршэлдэ hургаха үүргэ...

...урбадахяар, эхэ хонидой отарануудта хүдэлжэ байhан ...дтэ hаадгүйгөөр ажаллаха дүүрэн арга олгохо, хо...дой дунда социалис мүрысөө эмхидхэхэ гээшэ ажа...удай хүтэлбэрилэгшэдэй, бүхы партийна, советскэ, ...сомолой организацинуудай шухала хэрэг мүн. Түл ...ын үедэ хонишодые эдеэ хоолоор, элдэб хэрэгсэл...ээр хангаха, медицинскэ туhаламжа саг соонь, бай...дэрэнь үзүүлхэ хэрэгтэй. Колхоз, совхозуудай хүтэл...лэгшэд болон мэргэжэлтэд түрүү ажахынуудтал адли, хонидой отарануудаар үдэр, hүнигүй ябажа, бии бай... дутагдалнуудые саг соонь элирүүлжэ, хонон үнжэн ... байлсажа, тэдэнийе усадхаха хэмжээнүүдые абаха ...ртай.

1975 ондо — юhэдэхи табан жэлэй hүүлшын жэлдэ ...н бүриhөө хурьга абажа, томо болгохо гээшэ хони... бүхэнэй дайшалхы хэрэг мүн. Энэмнай парти, пра...ельствын анхаралда, КПСС-эй ЦК-гай Хандалгада ...нишодой бодото харюу болохо ёшуу.

Хүдөө ажахын түрүүшүүлэй зүблөөн

Үсэгэлдэр, январиин 27-до Улаан-Үдэ хотодо Ленинэй орденто оперо ба баледэй театр соо республикын хүдөө ажахын түрүүшүүлэй зүблөөн боложо үнгэрөө. Зүблөөн дээрэ «Колхоз, совхозуудай хүдэлмэриин 1974 оной дүнгүүд ба КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1974 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар 1975 оной зорилгонууд тухай» гэhэн элидхэл Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Б. И. Николаев хэhэн байна.

Элидхэлэй hүүлээр зүблөөндэ хабаадагшад үгэ хэлэжэ ороо. Түрүүлэн Кабанскын аймагай «Шергинский» совхозой директор В. И. Карпов үгэ абажа, табан жэлэй түсэбые совхозой коллективэй амжалтатайгаар дүүргэжэ байhан тухай хөөрөө. Ажахын тоосоо үйлэдбэриингөө бүхы hалбаринуудта бэелүүлhэнэй ашаар 1974 онийе сэбэр олзо ехэтэйгээр дүүргэжэ, совхозойнгоо хүдэлмэрилэгшэдтэ 13-дахи салин түлэхэ аргатай болоhон тухайгаа мэдүүлээ.

Удаань Зэдын аймагай Ленинэй орденто Борьёогой совхозой ахалагша хонишон В. Г. Базаров, Баргажанай аймагай Уланай колхозой түрүүлэгшэ С. Л. Гатапов, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Искра» колхозой тракторна бригадын бригадир М. К. Антонов, КПСС-Бэшүүрэй райкомой нэгэдэхи секретарь А. И. Плотников, Сэлэнгын аймагай «Эрдэм» колхозой hаалишан Н. Б. Лхамажапова, Кабанскын аймагай Оймороп совхозой гахайшан М. И. Плюснина, Хориин аймагай Хориин совхозой ахалагша хонишон К. М. Танганов, Яруунын аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ В. А. Жданов, Улаан-Үдын аймагай «Маяк» колхозой hаалишан Е. М. Казанцева, Шэтын хүдөө ажахын областной управлениин начальнигай орлогшо В. П. Лазо, Сэлэнгын аймагай Химнын совхозой кукурузашан Б. Р. Жамбалов, Улаан-Үдын шубуунай фабрикын шубуушан А. А. Арбутовская, Захааминай аймсоведэй гүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин начальник Ц. Д. Гырылов, Хэжэнгын аймагай Худанай совхозой лугомелиоративна бригадын бригадир Н. Р. Санжижапов, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Заганский» колхозой агроном Ю. И. Лютаева, Хурамхаанай аймагай «Сельхозтехника» нэгэдэлые эрхилэгшэ И. Г. Иванов гэгшэд үгэ хэлэhэн байна.

Зүблөөн дээрэ КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь А. У. Модогоев дэлгэрэнгы үгэ хэлээ.

hүүлээрнь зүблөөндэ хабаадагшад республикын хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй 1975 ондо бэелүүлхэ социалис уялгануудые нэгэн дуугаар батала абаа.

Зүблөөнэй эсэстэ Буряадай АССР-эй болон Шэтын областиин ажалшадай хоорондо социалис договор баталагдажа, хоёр талын түлөөлэгшэд тэрээндэ гар табяа.

1974 ондо республикын аймагуудай болон ажахынуудай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ гарагшадта РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан тугууд барюулагдаа.

Удаань зүблөөндэ хабаадагшадта ехэ концерт табигдаа.

АЛДАР НЭРЭЕЭ АЛДАНАГҮЙ

Үниинhөө хойшо Бэшүүрэй совхозой Шэбэртын hаалиин фермэ аймаг соогоо социалис мүрысөөндэ ходо түрүү hуури эзэлжэ ябана.

Хэдэн жэлэй саана эндэ үнеэдые машинаар hаахаhаа эхилээд, малай шэнэ байра баригдажа, бүхы ажалынь оньhожоруулагдаад, малшадай гэр байра hайн болгогдоо юм. Фермэдэ хамта дээрээ 10 hаалишан хүдэлнэ. hаагдажа байhан 240 үнеэниинь талха тарянай зүйл, хэршэгдэhэн hолоомо, үбhэ, силос тусхай рационоор эдеэлүүлэгдэнэ.

Тус коллектив юhэдэхи табан жэлэй дүрбэдэхи жэлдэ хамта 4800 центнер hү hаахын орондо 5697 центнер hү hаагаа. Ондоогоор хэлэбэл, үнеэн бүриhөө 2100 килограмм hү hааха уялгатай аад. дунда зэргээр 2670 килограмм hү абаhан байна. Фермын түрүү hаалишан, жэшээнь, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденто, 33 жэлдэ hаалишанаар хүдэлжэ ябаhан Дулма Гармаева үнеэн бүхэнhөө дунда зэргээр 3442 килограмм, Ажалай Улаан Тугай орденто Мария Конечных — 3001 килограмм, ВЛКСМ-эй гэшүүд Мунко Цыбиков, Тамара Уварова гэгшэд 3000-hаа үлүү килограмм hү hааhан байна. Тэдэнэр тус тустаа табан жэлэйнгээ даалгабаринуудые үнгэрэгшэ жэлэй сентябрь hара соо дүүргэhэн юм.

— Манай гүүртын hаалишад hүүлэй жэлнүүдтэ оролдосо ехэтэйгээр хүдэлнэ. Бидэ табан жэлэй түсэб. 4 жэл дүрбэн hара соо дүүргэхэбди. Байгша оной майн 1-дэ 15000 центнер hү hаахын орондо, 15100 центнер hү hаагаад байхые оролдохобди, — гээд тус фермые даагша, «Хүндэлэлэй Тэмдэг», Ажалай Улаан Тугай орденуудтай, КПСС-эй гэшүүн, Анна Григорьевна Сахарова манда хөөрэнэ.

Совхозой малшад юhэдэхи табан жэлые амжалтатайгаар түгэсхэхын түлөө хүдөө ажахын хүдэлмэришэдэй бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсоод, шэнэ жэлэй түрүүшын үдэрhөө эрхимээр ажаллана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: МТФ-е даагша, республикын габьяата зоотехник А. Г. Сахарова.

С. БАЛДУЕВАЙ фототекст.

ТҮРҮҮШҮҮЛ ЖЭШЭЭ ХАРУУЛНА

Партида, совет арадта хандаhан КПСС-эй ЦК-гай уряалые халуунаар дэмжэhэн баярай суглаанууд Түнхэнэй аймагай ажахы бүхэндэ үнгэргэгдэжэ байна. Жэшээлхэдэ, Тоорын сомоной «Маяк» колхозой hаалишад юhэдэхи табан жэлэй тодорхойлхы жэлдэ хэгдэhэн ажалайнгаа дүнгүүдые гаргаба. Энэ ажахын дүрбэн фермын коллектив үнеэн бүриhөө хоёр мянган килограммhаа дээшэ hү hаажа абаhан байха юм. Илангаяа Гужарай фермын коллектив ехэ амжалта туйлаа. Тэдэнэр даажа абаhан бүлэг үнеэлэйнгээ тус. бүриhөө 2438 килограмм hү hаажа, аймагайнгаа hаалиин фермэнүүдэй коллективүүдэй дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ 3-дахи hуури эзэлбэ. Тус фермын hаалишад Ц. С. Истомина, В. Н. Лямичева, А. С. Филиппова, Г. А. Ревякина гэгшэд үнеэн бүриhөө 2500—2829 килограмм hү hаажа абаа.

Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй дунда бүхэсоюзна социалис мүрысөө эмхидхэхэ тухай КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай абаhан тогтоолтой hаалишад, малшад танилсана.

Энэ ажахын hаалишад үнгэрhэн жэлнүүдтэ туйлагдаhан амжалтаяа шүүмжэлэн хаража, түгэсхэхы жэлдээ багаа гаргашатайгаар, hайн шанартай продукци шадаал hаа, ехээр абаха арга боломжонуудаа хэрэглэн, эрхимээр ажаллахаар шиидэнхэй. Түрэл Коммунис партиингаа уряада харюу болгон, дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялга тэдэнэр абаа. Жэшээнь, тус ажахын hаалишад үнеэн бүриhөө 2350 килограмм hү hааха болоно. Игэжэ hү үйлэдбэрилгэеэ үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо 1350 центнерээр дээшэлүүлхэ юм.

Гэбэшье шиидхэгдээгүй асуудалнууд, элирүүлэгдээгүй ноосэнүүд үшөө бии. Ушар имэhээ hаалишад энэ хэрэгтэ тон эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Илангаяа мүрысөөе ударидагша түрүүшүүл С. Г. Укоева, И. С. Истомина, А. С. Филиппова, В. Н. Лямичева гэгшэд тус бүридөө 2850, 2600 килограмм hү hааха гэhэн ехэ социалис уялга абаа.

Энэ колхозой hаалишадай хэлэhэн үгэдөө хүрэхэ байhанда бата этигэмээр.

Б. ЯБЖАНОВ,
манай корр.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР С. Б. МАШКИНИИЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Түрэhөөр 50 наhа гүйсэhэнтэйнь дашарамдуулан, партийна органуудта, республикын прокуратурын, юстициин органуудта олон жэлэй туршада эдэбхитэйгээр ажаллаhанайнь түлөө Буряадай АССР-эй юстициин министрэй орлогшо Сергей Борисович Машкиниие Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **Б. СЕМЕНОВ.**

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **И. ЧЕРНЯКОВ.**

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1975 оной январиин 27.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР В. В. АСТРАХАНЦЕВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Республикын партийна ажахын ба профсоюзай органуудта олон жэл соо ашаүрэтэйгөөр хүдэлhэнэйнь түлөө, мүн түрэhөөр 50 наhа гүйсэhэнтэйнь дашарамдуулан, Зүүн-Сибириин түмэр замай Улаан-Үдын М. И. Калининай нэрэмжэтэ локомотивна депогой профсоюзай месткомой түрүүлэгшэ нүхэр Виктор Владимирович **Астраханцевые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **Б. СЕМЕНОВ.**

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **И. ЧЕРНЯКОВ.**

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1975 оной январиин 24.

„САЛЮТ-4": НИИДЭЛГЭ ҮРГЭЛЖЭЛЬӨӨР

НИИДЭЛГЭ ЗАЛАН ХҮТЭЛХЭ ТҮБ. (ТАСС). Алексей Губарев, Георгий Гречко замбуулинай дайда соогуур гурбадахи неделиеэ ниидэжэ эхилбэ.

Ниидэлгын програмын үндэhөөр «Салют-4» станци дээрэ бэелүүлэгдэжэ байгаа хүдэлмэриин 14-дэхи үдэр илангаяа туха сүлөөгүйгөөр үнгэрөө. Космонавтнууд шэнжэлгэнүүдэйнгээ дүнгүүдые согсолhон, станциин зарим түхеэрэлгэнүүдые нарибшалан хаража үзэhэн, физическэ туршалгануудые хэhэн, амарhан байха юм.

Медицинскэ хиналтын мэдээнүүдэй ёhоор, нүхэр Губаревай, Гречкын бэе hайнууд. Командирай hудалай сохисо минута соо — 62, бортинженерэй — 64 байба. hудал соохи шуhанай даралань тус тустаа мүнгэнэй уhанай столбын 115—65, 120—70 миллиметр.

Станциин таhалганууд соохи байдалай параметрнууд нимэ: температурань 22 градус дулаан, агаарай дараса мүнгэнэй уhанай столбын 810 миллиметр, 12 процент шииг нойтотой.

«Салют-4» станциин экипажай хүдэлмэриин ээлжээтэ үдэр Москвагай сагаар 12 час 25 минутада эхилбэ.

Станциин бүхы түхеэрэлгэнүүд hаадгүй hайнаар хүдэлнэ.

Ниидэлгэ үргэлжэлhээр.

УЛААН ТУГТА ХОЙТО ФЛОДОЙ АТОМНА ЭРХИМ ПОДВОДНО ЛОДКЫН ЭКИПАЖДА

Хүндэтэ нүхэд, подводнигууд!

Танай бэшэг сэдьхэлыемни ехээр доhолгобо. Тэрэниие уншахадаа, хойто ба урда зүгүүдтэхи, Балтикын ба Алас-Дурнын уhан дээгүүр, уhан доогуур ябадаг онгосонуудай далайн морягуудтай хани халуунаар уулзаhанаа hанабаб. Онгосо дээрэ патриотическа ехэ дэбжэлтын боложо байhан тухай Таанадай бэшэг доторо дурдаhан ушар — мүнөө сагай гайхамшаг шэнжэ шанар болоно. Партида, совет арадта хандаhан КПСС-эй ЦК-гай Хандалгада харюу болгон, юhэдэхи табан жэлээ амжалтатайгаар түгэсхэхэ, Агуухэ Илалтын 30 жэлэй хүндэлэлдэ зорюулжа, ажалай фронт дээрэ шэнэ амжалтануудые туйлаха, тиихэдээ өөрынгөө түлөө, мүн байлдаанай газарhаа бусаагүй хүнүүдэй түлөө шэн зоригтойгоор ажаллаха гэhэн совет хүнүүдэй халуун эрмэлзэл тухай баярта мэдээсэлнүүд захагүй үргэн нэлэнхы манай ороной нютаг бүхэнhөө абтана. Бидэнэй габьяанууд далаад онуудай сэрэгшэдэй үдэр бүриин дайшалхы хэрэгүүд дотор, коммунизм байгуулжа байгаа залуу үетэнэй гайхамшаг ябуулганууд дотор үргэлжэлүүлэгдэнэ гэжэ мэдэхэдээ, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнда хабаадагшад омогорхоно. Эдэнэй габьяа түгэс алдар солодо, мүнхэ хэрэгүүдтэ хододоо харюусахаар байгты.

Морально-дайшалхы эрхим шанар, коллективизм, хани барисаан, эб эетэ нүхэсэл, манай Ленинскэ партида, совет арадта заха хизааргүй үнэн байлга шэн габьяата Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэймнай бүхы сэрэгшэдтэ, тэрэшэлэн далайн морягуудта нэбтэрэнхэй байдаг. Сэрэгэй hуралсал ба политическэ хүмүүжэлээ эсэшэ сусашагүйгөөр наринжуулан hайжаруулжа үргэлжэлэгты, техническэ ба далайн болбосоролоо улам дээшэлүүлэгты. Совет Эхэ оронойнгоо үмэнэхи хүбүүн ёhоной уялгаяа ямаршье оршон байдалда эрхимээр дүүргэгты.

Агуухэ Илалтын 30 жэлэй ойе нэрэтэй солотойгоор угтахыетнай танай экипажда, бүхы сэрэгшэдтэ хүсэнэб. Армиин ба Флодой бүхы албатад манай арадай, тэрэнэй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй революционно, дайшалхы алдарта ёhо заншалнуудые нарин нангинаар сахиха ба арьбадхаха, социализмын туйлалтануудые hэримжэтэй хёрхоор хамгаалха гээд этигэжэ байhанаа элирхэйлэн мэдүүлнэб. Эхэ орондоо үнэн сэхээр алба хэжэ байhанайтнай түлөө баяр хүргэнэб.

Коммунис ёhоор амаршалагша

Л. БРЕЖНЕВ,
Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй Генеральна секретарь.

ДАЙШАЛХЫ ВАХТА hЭРИМЖЭТЭЙ ХЁРХООР САХИХА!

СССР-эй Верховно Соведэй депутат, контр-адмирал В. П. Фроловой командалдаг атомна эрхим подводно лодкын экипаж КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневтэ бэшэгтэйгээр хандаба. Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй сэрэгшэдэй үмэнэ КПСС-эй XXIV съездын табиhан эрилтэнүүдые: «Арад зоной хэhэн, бүтээhэн бүхы юумэн найдамтайгаар хамгаалагдаха ёhотой» гэhэн эрилтэнүүдые дүүргэхын тула эдэнэр шэн зоригтойгоор ажаллана гэжэ уhан доогуур тамарагшад-хойто далайнхид элидхэнэ. Энэ онгосо гадаада далайнууд соогуур холын тамаралгада ябахадаа, нэгэнтэбэшэ шалгараhан байха. Ракетнэ ба торпеднэ бүхы буудалгануудаа эрхим сэгнэлтэнүүдтэйгээр дүүргээ. Экипажай морягуудай 90 гаран процентнь сэрэгэй хэрэгэй мастер гү, али эрхим классай мэргэжэлтэ гэhэн нэрэ зэргэтэй болонхой.

Энэ атомна ракетоносецэй экипаж Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнда совет арадай илалта туйлаhаар 30 жэлэй ойе нэрэтэй солотойгоор угтаха бэлэдхэл хэжэ байна. Фронтовигуудай дайшалхы алдар соло, баатар габьяануудынь мүнөөнэй үеын сэрэгшэдтэ эрэлхэг зоригой ба бата тэсэбэриин, совет патриотизмын ба пролетарска интернационализмын гайхамшаг үльгэр жэшээ, эшэ нүхэсэл болоно. Партида, совет арадта хандаhан КПСС-эй ЦК-гай Хандалгада харюу болгон, hуралсал ба албандаа бүри ехэ, шэнэ амжалтануудые туйлаха гэжэ эдэнэр шиидэнхэй. Түсэбтэ табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ сэрэгэй хэрэгэй мастернуудай зэргые улам олошоруулха, зэбсэг ба техникээ бүри үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ, экипажай дайшалхы ба далайн hуралсалай шанар улам hайжаруулха уялгануудые абана.

В. И. Ленинэй, Коммунис партиин зааhан замаар саашадаа хэлбэришэгүйгөөр дабшахабди, империализмын хорото аашанууд тушаа революционно hэримжэтэй байхабди. Совет Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй бата нэгэдэлтэ жагсаал дотор, аха дүү социалис оронуудай сэрэгшэдтэй хамтадаа ябажа, социализмын агуухэ туйлалтануудые хамгаалгын аша туhада бүхы хүсэ шадалаа, хэрбээ хэрэгтэй болоо hаань, ами наhаяашье зорюулхабди гэжэ хойто-далайнхид КПСС-эй ЦК-е найдуулна.

„ӨӨРЫНГӨӨ ТҮЛӨӨ, МҮН ТЭРЭ ХҮБҮҮНЭЙ ТҮЛӨӨ"

...эгэ ороноо хамгаалгын ...ехэ дайнай дүүрэhэнhээ ...о 30 жэлэй ой 1975 ондо ...хэ. Тиимэhээ энэ жэл ма...баатар сэрэгшэдэй дурас...да зорюулагдаhан жэл бо...нь ха юм.

...ишье мартагдаагүй, юун... мартагдахагүй»... Дай...оробхилон гараhан газар...уудта бодоhон нэрэ, обог...үшөөнүүд доро хэбтэhэн ...нуудай мүнхэ дурасхаал ...доhон «Мэдэгдээгүй сол...» хүүр дээрэ эдэ үгэнүүд ...дэнхэй...

...Минута молчания» гэжэ ...фильм hанана гүт? Тэрэ ...до дуулаhан дуунай үгэ...д эжэлүүдгүй hанаандам ...дхино. «Өөрынгөө ба тэ... хүбүүнэй түлөө ажаhүү...». Эдэ үгэнүүд мүнөө үеын ...уу үетэнэй hанал бодолые ...гэмэ элеэр харуулна гээд ...гдана.

Тиимэhээ Москва хотын промышленна предприятинуудай комсомолшууд болон залуушуул «халаан соогоо хоёр хүнэй даабари дүүргэе!» гэhэн уряа гаргахадаа, «Өөрынгөө ба тэрэ хүбүүнэй түлөө» гэhэн үгэнүүдые hүлдэнь болгон шэлэhэниинь гайхалгүй ааб даа.

Энэ үүсхэлые манай ороной залуу үетэн халуунаар дэмжэжэ эхилбэ.

Евгений Дмитриевич Орел мүнөө тэгшэ табин наhатай боложо ябаха байгаа. Тээд... Евгений Орел дайнай урда Улаан-Үдын түмэр замай 1-дэхи училищи дүүргээд, паровоз-вагон заhабарилгын заводто хүдэлжэ эхилhэн юм. Тээд дайн эхилжэ, тэрэ фронт мордоо бэлэй. 1944 оной ноябриин 5-най үдэр Варшава шадар Евгений Орел баатарай үхэлөөр унаа.

Электро-вагонно цехэй Н. Черновой слесарьнүүдэй комсомол-залуушуулай бригада Москвагай залуушуулай үүсхэл халуунаар дэмжэн, энэ талаар юу хэхэ аргатай байhан тухайгаа зүбшөө hэн.

Тингэжэ бригадынгаа бүридэлдэ Евгений Дмитриевич Орелые оруулжа, тэрэнэй бүтээхэ халаанай даабариие дүүргэхэ гэжэ шиидэбэ. Энээнhээ гадна үшөөшье олон hонин юумэн абаhан социалис уялганууд соонь бэшээтэй.

Хараад үзэе. Коллектив доторнь ябуулагдадаг ойлгуулламжын, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри саашадань hайжаруулха, шефтээ абаhан классаа бүри нягта холбоо барисаа байгуулха, харуулан ойлгуулгын хэрэгсэлнүүдые бүтээхэ, залуушуулай техническэ оюун бэлиг улам хүгжөөхэ талаар хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхэ... Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, энэ үүсхэл дэмжэхэ зуураа, Н. Черновой бригадын гэшүүд коммунис ажалай коллективэй нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө тэмсэхэ гэжэ эрмэлзэбэ.

Энээнhээ гадна бригадын гэшүүд субботнигуудые үнгэргэжэ, олоhон мүнгөөрөө дайнай болон ажалай ветерануудта дурасхаалта бэлэгүүдые абажа үгэхэ гэжэ мүн лэ шиидэбэ.

Локомотив-хабсаралгын цехэй В. Николаевай комсомол-залуушуулай Ю. А. Гагаринай нэрэмжэтэ бригадын гэшүүд имэ үүсхэл баhал гаргаhан байна. Эдэнэр хилын харуулшан Н. Петровые бригадынгаа гэшүүнээр hунгаа.

hаяхан заводой комсомолой комитет энэ үүсхэлнүүдые хаража үзөөд, hайшааhан байна.

Москвагай залуушуулай үүсхэл манайшье республикада сууряатажа, тэрэниие локомотив-вагон заhабарилгын заводой комсомолшууд, залуушуул дэмжэбэ.

Ц. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ,
манай корр.

Промышленностиин, транспортын, хэлхээ холбооной, ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангадаг хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн

РЕСПУБЛИКЫМНАЙ ИНДУСТРИ ХУРДАН ТҮРГЭНӨӨР ХҮГЖЭГ ЛЭ!

Партиин обкомой секретарь В. Г. БИРЮКОВОЙ хэһэн элидхэлһээ

Табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй эхилхэ урдахана КПСС-эй ЦК-гай Пленум болоһон байна. Тэрэнэй шиидхэбэринүүд үйлэдбэриин ашаг үрые бүхы аргаар дээшэлүүлхэ, техническэ дэбжэлтэ түргэдхэхэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, үйлэдбэриин шэнэ хүсэнүүдые ашаглалгада оруулха ба хүсэнүүдэнь һайнаар хэрэглэхэ, материална ба ажалай гаргаша бага болгохотой хамта продукци үйлэдбэрилгые ехэдхэхэ, шанарыень һайжаруулха эрилтэ предприятинуудай, организаци, барилга, колхоз ба совхозуудай коллективүүдэй урда табина.

Партиин ЦК-гай декабриин Пленумэй шиидхэбэри, мүн Пленум дээрэ нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгын тобшолол ехэ удха шанартай. Эдэнь мүнөө үедэ ябуулагдаха бүхы эмхидхэлэй ба политическэ худэлмэриин эшэ үндэһэн болоно.

Пленум дээрэ табигдаһан зорилгонууд ба батлан абтаһан шиидхэбэринүүд эрилтэнүүдэй ёһоор промышленность, транспорт, хэлхээ холбоо, арад зоной ажаһуудалай эрилтэ хангалгые хүгжөөхэ дүрбэн жэлэй, мүн 1974 оной үрэ дүнгүүдые шүүмжэлхы ёһоор согсолон хараха, түгэсхэхы 1975 оной эмхидхэлэй, политическэ, ажахын хүдэлмэриин саашанхи арга замуудые зүбөөр тодорхойлхо хэрэгтэй болонобди.

Республикымнай промышленность түсэбтэ даабаряа жэл бүхэндэ дүүргэжэ байгаа. Үнгэрһэн дүрбэн жэл соо промышленна үйлэдбэри 1970 онойхитой сасуулхада, бүхы дээрээ 39,4 процентээр, продукци худалдаха 45 процентээр дээшэлээ. Түсэбэй жэл бүхэндэ дүүргэгдэжэ байбашье, промышленна продукци үйлэдбэрилгэ хараалагдаһан хэмжээндэ хүргэгдөөгүй байна.

Машина бүтээлгэ, металл болбосоруулга ба хүнгэн промышленностиин табан жэлэй эхинһээ ажалай бүтээсэ түргэнөөр хүгжөөгдөө. Эдэ һалбаринуудай үйлэдбэриин хэмжээн 1970 онойхиһоо 62,2 процентээр ба 47,2 процентээр үргэлөө. Табан жэлэй эхинһээ хойшо республикымнай промышленность түсэбһөө гадуур 86 миллион түхэригэй продукци бүтээн гаргаһан байна.

Областной партийна организаци коммунистнуудай, бүхы ажалшадай эдэбхи үүсхэлые үйлэдбэриин аша үрэ дээшэлүүлхэ, научно-техническэ дэбжэлтэ түргэдхэхэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ эмхидхэн зорюулха байгаа.

Предприятинуудые техническэ талаарнь шэнээр зэбсэгжүүлхэ; коллективүүдэй социална хүгжэлтын холын хараата түсэбүүдэй дүүргэлтэ үйлэдбэриин аша үрэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, наука болон техникын туйлалтые, түрүү дүршэл үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ ехээр нүлөөлһэн байна.

Автомат, автомат шахуу тагнуури, нарин нягтаар шудхалаа хэхэ, уридшалан хөөёолдоһон программын ёһоор хүдэлдэг станогууд промышленностидэ мүнөө үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Детальнуудые болбосоруулха электрофизическэ, электрохимическэ арга нэбтэрүүлэгдэжэ эхилээ. Электронно тоололгын техника хэрэглэжэ, үйлэдбэрие эмхидхэн хүтэлбэрилгэ һайжаруулха хэмжээн абтана. Шэнэ онол арга хэрэглэгдэнэ. Предприятинуудай научно-шэнжэлэлгын институтууд болон проектно-конструкторска бюронуудай холбоо барисаа байгуулжа, үйлэдбэрэе техническэ талаарнь зэбсэгжүүлхэ, хүгжэлтын бэрилгэень нарижуулан һайжаруулха асуудал шиидхэжэ байна.

Промышленностьда бүтээсэ ехэтэй шэнэ техникэ, түхеэрэлгэ тодхогдоно, автомат, поточно ба конвейерна лининүүд ашаглагдажа байна.

Эдэ бүхы хэмжээ ябуулга бэелүүлһэнэй, хүдэлмэришэдэй, мэргэжэлтэдэй эдэбхи үүсхэл дээшэлүүлһэнэй, хүдэлмэришэд, бригада, цех, предприятинууд хоорондо, манай республикын ажалшадай ба Шэтын областиин, Яхадай АССР-эй ажалшадтай заншалта болоһон социалис мүрысөө улам саашадань хүгжөөһэнэй, тэрэнэй олон арганууды нарижуулһанай ашаар промышленностьда ажалай бүтээсэ 30,1 процентээр дээшэлээ, жэлэй түсэбүүд дүүргэгдэжэ байна.

Республикымнай промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд продукци үйлэдбэрилхэ ба худалдаха үнгэрһэн жэлэй түсэбые декабриин 27-до дүүргэһэн байна. Прибор бүтээлгын ба авиазаводуудай, «Электромашина», «Теплоприбор», Тимлюйн цементын ба асбоцементын зүйлнүүдэй заводуудай, һүнэй промышленностиин үйлэдбэриин нэгэдэлэй, нарин сэмбын комбинадай, оёдолой «Туяяна» нэгэдэлэй болон бусад олон түрүү коллективүүд табан жэлэй түсэбые, социалис уялгануудаа дүүргэхэ тэмсэлдэ һайн үрэ дүнгүүдые туйлаа. 1974 оной түсэбые, социалис уялгануудаа дүүргэйэн хэдэн зуугаад түрүүшүүл предприяти бүхэндэ бии. Бүхыдөө республикымнай промышленностьда 15 мянган хүн жэлэй түсэбые, социалис уялгануудаа болзорһоонь урид дүүргээ. Олон түрүүшүүл ерэхэ, арбадахи табан жэлэй түсэбөөр ажаллажа эхилээ.

Коллективүүдэй, хүдэлмэришэд ба мэргэжэлтэдэй ажалай олон һайн жэшээ дурдамаар. Научно-техническэ дэбжэлтэ түргэдхэхэ, ажахын хүтэлбэрилгэ нарижуулха, хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэдэй, бүхы коллективүүдэй ехэ арга боломжонуудтай байһые эдэ бүгэдэ гэршэлэн харуулна. Гэхэтэй хамта, промышленностиин хүдэлмэридэ гүрэнэй түсэбые ба социалис уялгануудаа дүүргэхэ, үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, бии байгаа арга боломжонуудаа хэрэглэхэ талаар ехэ дутагдалай бии байһые элирүүлхэ шухала.

Ганса 1974 ондо 23 предприяти гэхэ гү, али бүхы предприятинуудай 12 процентнь түсэбөө дүүргээгүй. Тэдэнэр 11,6 миллион түхэригэй промышленна продукци дутуу худалдаа. Промышленна 18 предприяти 1973 онойхитой сасуулхада үйлэдбэриин хэмжээ доошолуулһан байна. «Гусиноозёрская» шахта, Ардасаанай, Хандагайн леспромхозууд, Татауровска барилгын материалнуудай завод, Кабанска ба Нижнеангарска заһанай заводууд тэдэнэй тоодо оролсоно.

Республикымнай промышленность ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбөө бүхыдөө дүүргээгүй.

Промышленностьмнай ехэ арга боломжонуудтай. Дүрбэн жэлэй туршада 900 миллион түхэригэй гол фонднууд ашаглалгада оруулагдаа. Энэнь үнгэрһэн табан жэлэй энэ үеынхиһөө 1,5 дахин ехэ юм. Харин зарим фабрика, заводуудта үйлэдбэриин фонднууд муугаар хэрэглэгдэнэ.

Үйлэдбэрие оньһожоруулха талаар предприятинуудта ехэ хүдэлмэри һүүлэй үедэ хэгдээ. Гэбэшье гар хүсөөр хэгдэдэг ажалай хуби үшөө ехэ байһаар. Туһалбариин хүдэлмэри хүсэд һайнаар оньһожоруулагданагүй. Предприятинуудай техническэ хүдэлмэрилэгшэд үйлэдбэрие үргэлжэдэнь оньһожоруулха асуудалда ёһотой анхарал хандуулнагүй. Энээнһээ уламжалан гол ба туһалбариин хүдэлмэридэ гарай хүсөөр хэгдэдэг ажал үшөө ехэ. Тиимэһээ ажалай эмхидхэл ёһотойгоор һайжаруулагданагүй, бүтээсэнь бага байһаар.

Ажалай нормо нарижуулан һайжаруулха, түрүү нормативуудые нэбтэрүүлхэ, тиигэжэ техническэ талаараа баримталагдаһан нормо тогтоохо талаар предприятинуудта һүүлэй үедэ ехэ хүдэлмэри хэгдээ. Тиихэтэй хамта туршалгын-статистическэ нормын хуби үшөө ехэ, техническэ талаараа баримталагдаһан нормо нэбтэрүүлхэ хүдэлмэри хангалтагүйгөөр хэгдэнэ, бүтээн гаргадаг зүйлнүүдэй ажалай гаргаша бага болгохо талаар мүртэй юумэн хэгдэнэгүй гэжэ тэмдэглэхээр. Салин хүлһэеэ ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ хэмжээнһээ ехэ болгоһон ушар энээние гэршэлэн харуулна. 1974 оной 11 һара соо 43 предприяти салин хүлһые ажалай бүтээсэ дээшэлүүлгэһээ ехэ болгоһон байна.

Партида, совет арадта КПСС-эй ЦК-гай Хандалга соо хүдэлмэриин шанар һайжаруулха зорилго түрүүшын ээлжээндэ табигдана. Хүдэлмэриин шанар һайжаруулбал, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, продукци таһалгаряагүйгөөр худалдаха, мүн голодоһо гаргаха ушар үсөөрүүлһэнэй ашаар элдэб гаргаша бага болгохо арга олдохо байна.

Бүтээн гаргадаг продукциин шанар, бүхы хүдэлмэриин аша үрэ дээшэлүүлхэ арга предприятинуудай техническэ хэмжээнһээ, бүхы эрилтэнүүдые нарин нягтаар сахиһанһаа, шанарые хүтэлбэрилхэ онол арга нэбтэрүүлһэнһээ дулдыдаха байна. Республикымнай олон предприятинуудта, продукци голодоһогүйгөөр, гэдэргэнь бусаалтагүйгөөр тушааха саратовска гурим нэбтэрүүлэгдээ. Авиационно, прибор бүтээлгын, «Электромашина», «Теплоприбор» заводуудай коллективүүд энэ гурим амжалтатайгаар хэрэглэнэ.

Харин иимэ гурим зарим предприятинуудта нэбтэрүүлэгдэнэгүй. Жэшээлхэдэ, хүүргэнүүдэй түмэр хэрэгсэлнүүдэй завод продукциингаа шанар һайжаруулха талаар ёһотой һайн хүдэлмэри ябуулнагүй. Үйлэдбэридэнь конструктивно-технологическа эрилтэ наринаар сахигданагүй.

Үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ажалай арга боломжонуудые ашагтай һайнаар хэрэглэхэ, ажалай журам бэхижүүлхэ, кадрнуудай олоор һэлгэгдэхэ ушар зайсуулха асуудалнууд ехэ удха шанартай. 1974 ондо ажалай сагые дэмы гээхэ ушар ехэ байгаа.

Табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй түсэбые хэр зэргэ дүүргэһэнһээ табан жэлэй бүхы үрэ дүнгүүд дулдыдаха байна гэжэ КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1974 он) Пленум дээрэ тэмдэглэгдээ. 1975 оной даабарие дүүргэмээр хэмжээнүүд хараалагдаха ёһотой. Энэ даабарие үлүүлэн дүүргэжэ боломоор, тиигэхэ ёһотойбди. Манай бүхы предприятинууд иимэ арга боломжонуудтай.

Үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ, продукци үйлэдбэрилгые ехэдхэхэ гол шухала онол арга хадаа ажалай бүтээсэ дээшэлүүлгэ болоно. Республикын промышленностьда ажалай бүтээсые оройдоо нэгэ процентээр дээшэлүүлбэл, продукци үйлэдбэрилгые 13 миллион түхэригөөр ехэдхэжэ болохо байна. Ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ тухай асуудал хүдэлмэришэн ба мэргэжэлтэ бүхэнэй, ажалай коллектив бүхэнэй хэрэг мүн болоно.

Республикымнай арадай ажахын гол һалбаринуудай нэгэн ажаһуудалай эрилтэ хангалга болоно. Дүрбэн жэлэй туршада техническэ бааза һайжаруулагдаа. Гэбэшье арад зоной ажаһуудалай эрилтэ хангаха 1974 оной түсэб ба социалис уялганууд дүүргэгдээгүй.

Транспортын хүдэлмэриһөө арадай ажахын бусад олон һалбариин үрэ дүнгүүд дулдыдана. Түмэр замай, автомобильна; авиационно, уһанай транспорт үнгэрһэн жэлдэ өөрынгөө хүдэлмэри зарим тэды һайжаруулаа. Буряадай транспортна управлени автомобильна парк хэрэглэлгые һайжаруулаа. Гэбэшье энэ һалбариин хүдэлмэридэ горитой дутагдал бии. Хэрэгтэй автомобильнууд линидэ хүсэд гаранагүй. Элдэб үлүү гаргаша хэгдэнэ.

Улаан-Үдын авиационно предприятиин коллектив хүдэлмэреэ һайжаруулаа, ажалай бүтээсые 3 процентээр үлүүлэн дүүргээ. Гэбэшье авиапредприятиин хүтэлбэрилэгшэд нютагай агаарай линии хүгжөөхэ асуудал һайнаар шиидхэжэ шаданагүй.

Партида, совет арадта КПСС-эй ЦК-гай Хандалга дотор, промышленностиин, транспортын, барилгын хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй, ВЛКСМ-эй ЦК-гай тогтоол соо шиидхэхэ зорилгонууднай эли тодоор табигдаа.

Научно-техническэ дэбжэлтэ түргэдхэһэнэй, ажахын хүтэлбэрилгын онол аргануудые нарижуулһанай ашаар үйлэдбэриин шэнэ дэбжэлтэ туйлажа болохо байна. Республикымнай промышленностиин ажалшад 1975 ондо продукци үйлэдбэрилгые ехэдхэхэ ёһотой юм. Тиихэдээ бүхы ургалтын 82 процентнь ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй ашаар абтаха. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхын түлөө социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ хэрэг ехэ удха шанартай.

Республикын промышленностиин, транспортын, хэлхээ холбооной предприятинуудай хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба алба хаагшад Шэтын областиин ба Яхадай АССР-эй ажалшадтай заншалта социалис мүрысөөгөө үргэлжэлүүлэн, түгэсхэхы жэлэй ба табан жэлэй бүхы даабарие дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхэ, Ленинскэ партиин XXV съездые ажалай шэнэ амжалтаар угтаха байһаниинь дамжаггүй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: зүблөөнэй үедэ.

Б. ГАДЬЯНОВАЙ фото.

ЭЛИДХЭЛ ТУШАА ҮГЭ ХЭЛЭЛГЭ

Партиин Улаан-Үдын горкомой секретарь **Л. Н. Кашкин** үгэ хэлэлгые эхилээ. Городой промышленна предприятинуудай коллективүүдэй үнгэрһэн дүрбэн жэлэй, тэрэ тоодо 1974 оной хүдэлмэриин үрэ дүнгүүдые үгэ хэлэгшэ элирүүлэн харуулаа. Городой промышленность энэ туршада 210 миллион түхэригэй нэмэлтэ промышленна продукци ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй ашаар бүтээн гаргаһан байна. Бүхы дээрээ нэгэ миллиард түхэригһөө үлүүтэй продукци городой промышленность жэл соо бүтээн гаргадаг болоо.

Гэбэшье продукци үйлэдбэрилгые ехэдхэхэ, үйлэдбэриин аша үрэ дээшэлүүлхэ арга боломжонууд хүсэдөөр хэрэглэгдэнэгүй. Предприятинуудые үргэдхэхэ, шэнэдхэн байгуулха, шэнэ техникэ, түрүү технологи нэбтэрүүлхэ, тиигэжэ ехэ продукци бүтээн гаргаха арга боломжо бии. Городые халуун уһаар, ууралаар хангаха асуудал шиидхэхэ шухала. ТЭЦ-эй 9-дэхи котелой ашаглалгада оруулагдабашье, энэ асуудал шиидхэгдээгүй байһаар.

1975 ондо городой предприятинууд 1974 онойхиһоо 50 миллион түхэригэй үлүү ехэ продукци бүтээн гаргаха, шэнэ зүйлэй продукци үйлэдбэрилхэ, үйлэдбэрээ шэнээр зэбсэгжүүлхэ хүдэлмэри үргэлжэлүүлхэ даабаритай юм. Транспортын хүдэлмэри гуримшуулха, хангалга һайжаруулха эрилтэ табигдана. 1975 оной дээшэлүүлэгдэһэн түсэб, социалис уялгануудаа, угтамжын түсэбүүдэө дүүргэхын тула оролдолго гаргаха, хүсэ шадалаа зорюулха, эдэбхи үүсхэлээ дээшэлүүлхэ хэрэгтэй гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглээ.

Табан жэлэй туршада аймагай промышленностиие хүгжөөлгэдэ горитой алхамай хэгдэһые партиин Кабанскын райкомой секретарь **Ю. Д. Ангаев** бодото жэшээ дурдан харуулаа. Үйлэдбэриингөө арга боломжонуудые элирүүлэн хэрэглэһэн, шэнэ техникэ, түрүү онол арга нэбтэрүүлһэн коллективүүд амжалта туйлана гэжэ хэлээ. Олон коллектив гүрэнэй түсэб, социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Харин үйлэдбэрие зүбөөр эрхилхэ, капитальна помолголһоо ашаг үрэ абалгые дээшэлүүлхэ шухала зорилго шиидхэхэ эрилтэ урдамнай табигдана. Хүдэлмэришэн, инженер, техник бүхэнэй харюусалга дээшэлүүлхэ, табан жэлэй түсэбые уридшалан дүүргэхэ хэрэгтэ ажалшадай эдэбхи үүсхэлые зорюулха уялга партийна организацинуудай урда табигдана.

Социалис Ажалай Герой, «Гусиноозёрская» шахтын проходчигуудай бригадир **Г. Д. Тучинов** предприятиин шэнэ, бүтээсэ ехэтэй техникээр хангагдажа, ажалай бүтээсые дээшэлүүлжэ байһан тухай хөөрөө. Тиихэтэй хамта техникын бүтээсэ үшөө бага, тэдэнээ зүбөөр хэрэглэжэ шаданагүйбди гэбэ. 1-МКМ түхэлэй оньһожоруулагдамал комплекс табан һара соо сүүдхэдээ 1.000 тонно, үшөөшье ехэ шулуу нүүрһэ малтан гаргаа. Хоёр иимэ комплекстой байгаа һаа, жэлдээ 600 мянган тонно шулуу нүүрһэ малтахаар һэн. Шахтын коллектив комплекс абаха гэжэ найдаад, бэлэдхэлэй хүдэлмэри хэһэн юм. Теэд энэ техникэ мүнөөшье хүрэтэр абтаагүй.

Коллектив шулуу нүүрһэ малтан абаха дүрбэн жэлэй түсэб дүүргээгүй. 1,517 погонно метр газар дутуу малтагдаа. Туһалбариин хүдэлмэриин оньһожоруулагдаагүй ушарһаа ажалдамнай һаад ушаруулна. Энэ асуудал шиидхэхээр болоо. Мүн горно машина, комплекс муугаар ашаглагдана, ажалгүй миин байха ушар үзэгдэнэ. Эдэ бүгэдые усадхаха гэжэ коллективнай саашадаа оролдохо гэжэ нүхэр Тучинов суглаанда хабаадагшадые найдуулба.

— Ажалшадай эдэбхи үүсхэл дээшэлүүлхэ, табан жэлэй түсэбые уридшалан дүүргэхэ хэрэгтэ партийна, профсоюзай организацинуудай хүдэлмэри зорюулагдана, — гэжэ түмэр замай Улаан-Үдын отделениин райпрофсожой түрүүлэгшэ **И. Ц. Аюрзанаев** мэдүүлбэ. Локомотивна депогой коллективэй дунда социалис мүрысөөн һайнаар эмхидхэгдэнхэй. Тиигэжэ энэ коллектив урдахи зорилгоёо амжалтатайгаар бэелүүлнэ.

Ажал хэрэгэй түлөө бүхы коллективээрээ оролдохо, харюусаха уряа олон газарта соносхогдоо. Галуута-Нуурай дистанциин коллектив иимэ ёһо гурим баримтална. Ажалай журам эбдэхэ ушар эндэ үсөөрөө. Улаан-Үдэ станциин коллектив вагонуудые сагһаа үлүү ехээр миин байлгаха дутагдал усадхажа байна. Вагон ашагшадтай хамта энэ асуудал шиидхэгдэнэ.

Электровозуудые сүүдхэдээ 1.000 километртэ, тепловозуудые 500 километртэ гүйлгэхэ мүрысөөн үргэлжэлүүлэгдэхэ юм. 1975 ондо олонхи локомотивууд иимэ зай гаталдаг болохо гэжэ тэрэ мэдүүлээ. Саашань үгэ хэлэгшэ коллективүүдэй хүдэлмэриин дутагдалнуудые элирүүлэн харуулаа. Хүдэлмэриин бүхы шанар һайжаруулха хэрэгтэ коллективүүдэй хүсэ шадал саашадаа зорюулагдаха ёһотой. Вагонуудые удаан саг соо миин байлгаха ушар хороогдохо болоно. Энээнэй ашаар түмэр замай Улаан-Үдын отделениин коллектив туйлаһан үрэ дүнгүүдээ һайжаруулха байна.

Хурамхаанай леспромхозой томодхогдоһон комплексно бригадые даагша **В. П. Парамонов** зүблөөн дээрэ үгэ хэлэхэдээ, коллективэй, мүн өөрынгөө бригадын хүдэлмэриин дүрбэн жэлэй үрэ дүнгүүд тушаа тогтоо. Леспромхоз модо бэлэдхэхэ түсэбөө үлүүлэн дүүргэнэ, модошодой комплексно бүтээсэ дээшэлнэ. Леспромхозой бригаданууд томодхогдожо, ажалаа 1,5 халаанда эмхидхэдэг болоо.

Манай бригада табан жэлэй һүүлшын жэлдэ 90 мянган кубометр модо бэлэдхэн таллуулха. Агууехэ Илалтын 30 жэлэй ой болотор 4,5 һарын даабари дүүргэхэ уялга абаа. Хэлэһэн үгэдөө хүрэхэ байһандаа найданабди. Леспромхозой хүдэлмэриин дутагдалнууд тушаа үгэ хэлэгшэ тогтон хэлээ. Леспромхоз продукци худалдаха түсэбөө дүүргэнэгүй. Энээнэй гол шалтагаан юуб гэхэдэ, модо шэрэдэг автомашинануудай запасной частьнууд дуталдана. Модо шэрэжэ байгаа 36 автомашинын 24-дэнь капитальна заһабари хэхэ хэрэгтэй гэбэ.

— Үнгэрһэн жэлдэ энергетигүүд эршэтэй шангаар ажаллажа гараа, — гэжэ «Бурятэнерго» управлениин главна инженер **Г. О. Борисов** үгэеэ эхилээ. — Социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлһэнэй ашаар түсэбһөө гадуур 11,6 миллион киловатт-час электрын элшэ хүсэн үйлэдбэрилэгдөө, түсэбһөө гадуур 1 миллион 348 мянган түхэригэй продукци наймаалагдаа.

Коллективэй социалис уялгануудаа үлүүлэн дүүргэхэ хэрэгтэ уралан нарижуулагшад ехэ туһа нэмэреэ оруулһан байна. Инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй эдэбхи үүсхэл дээшэлээ. Техническэ дэбжэлтын арадай университет энергосистемэдэ 1974 онһоо хүдэлжэ эхилээ. СССР-эй минэнергын институт болон һуралсалай комбинадуудта манай 75 инженер, техник мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлһэн байна.

Арадай ажахые электрын элшэ хүсөөр, халуун уһаар, ууралаар таһалгаряагүй һайнаар хангаха хэрэгтэ коллективүүдэй гол анхарал хандуулагдана. Улаан-Үдын ТЭЦ үргэдхэгдэнэ, электрын элшэ хүсэ дамжуулха лининүүд баригдана. Гэбэшье электрын элшэ хүсэ хэрэглэлгэ улам ехэ боложо байһаар. Энээние хараада абан, элшэ хүсэ алмаха тэмсэл шангадхаха шухала. Хүдөө ажахын хэрэглэгшэдые, Баргажанай, Мухар-Шэбэрэй, Зэдын, Хяагтын, Сэлэнгын, Бэшүүрэй, Кабанскын, Захаминай аймагуудые электроэнергеэр хангалга һайжаруулха хэмжээ ябуулганууд хараалагдаа.

Республикын эдеэ хоолой промышленностиин министр **А. Р. Потепалов** үгэ хэлэхэ зуураа, энэ һалбариин предприятинуудые хэрэгтэй зүйлөөр хангаха, зарим предприятинуудай хүдэлмэри һайжаруулха, тиигэжэ арад зоние эдеэ хоолой һайн зүйлнүүдээр хангаха асуудалда анхаралаа хандуулһан байна.

Улаан-Үдын Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын заводой слесарь, СССР-эй Верховно Соведэй депутат **Е. М. Мацуковто** үгэ үгтэнэ. Үнгэрөөшэ 1974 оной һүүлээр болоһон СССР-эй Верховно Соведэй 2-дохи сессидэ хабаадалсаһан. Тэндэ 1975 ондо арадай ажахы хүгжөөхэ талаар абтаһан Хуули, Совет ороной ажалшадай урда табигдаһан зорилгонууд болон заводойнгоо коллективэй түсэб, уялгануудаа дүүргэхын тула ямараар тэмсэжэ байһан тухай тэрэ зүблөөндэ хабаадагшадта хөөрэжэ үгэбэ.

1974 ондо заводой коллективтэ хэды бэрхэшээлнүүдэй дайралдабашье, продукци гаргаха, худалдаха жэлэйнгээ түсэб амжалтатайгаар дүүргээ, ажалай бүтээсэ 2,3 процентээр дээшэлүүлээ, продукциин үнэ сэн хямдаруулһанай ашаар 300 гаран мянган түхэриг арьбалагдаа. Ажалшадай һуудал байдал, соёл культура улам һайжаруулха талаар заводто ехэ хэмжээнүүд абтаа. Гэхэтэй хамта хүн зоной һууха гэр байра үшөө үсөөн баригдана гэжэ нүхэр Мацуков тэмдэглэбэ.

Өөһэдынгөө бригадын ажал хүдэлмэри тухай тогтоходоо, бидэнэр табан жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид дүүргээбди гэбэ. Гаргадаг продукциингаа шанар һайжаруулхын, мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлхын тула бригадымнай гэшүүд ходо оролдожо байдаг юм. Партида, совет арадта КПСС-эй Центральна Комитедэй хандаһан Хандалгада харюу болгон манай бригадынхид энэ жэл ажалай бүтээсэ нёдондонэйхиһоо 12 процент дээшэлүүлхэ, уралан нарижуулгын 5 дурадхал оруулха, эрхим шанартай продукци гаргаха гэһэн уялга абаа гэжэ нүхэр Мацуков мэдүүлбэ.

Заводойнгоо коллективэй хүдөө ажахы хүгжөөхэ талаар ямар юумэ хэжэ байһые хэлэхэ зууураа, шефтээ абаһан Яруунын аймагта бидэнэр һүүлэй хэдэн жэлэй туршада үхэрэй 7 байра, хонидой 6 кошара, хүнэй һууха 35 гэр барябди гэбэ.

— Түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын дүрбэн жэлэй туршада манай заводой коллектив продукци гаргаха, тэрэнэй шанар һайжаруулха, үнэ сэнгынь хямдаруулха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ талаар хараалагдаһан түсэб, уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргээ, — гэжэ Ажалай Улаан Тугай орденто авиационно заводой главна-экономист **Ю. Н. Кравцов** тэмдэглэбэ. — Энэ хадаа заводоймнай бүхы хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй, алба хаагшадай оролдосотой, зохёон байгуулхы ажалай, хүдэлмэридөө түрүү дүй дүршэл, эрдэм ухаанай туйлалтануудые үргэнөөр нэбтэрүүлһэнэй, элдэб янзын оньһото техникэ шадамар бэрхээр хэрэглэһэнэй, экономическа алба һайнаар табиһанай аша үрэ болоно гээшэ.

Үнгэрөөшэ дүрбэн жэлэй туршада заводто шэнэ 229 түхеэрэлгэ үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдээ.

Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай паркомой секретарь **Р. В. Никитков** үгэ хэлэхэдээ, предприятиин коллектив табан жэлэйнгээ түсэб муу бэшээр дүүргэжэ байна гэбэ. Үнгэрөөшэ жэл комбинаднай продукци худалдаха түсэбөө 102,7 процент дүүргээ, түсэбһөө гадуур хэдэн мянган түхэригэй продукци бүтээн гаргаа. Манай хэдэн цех, бригаданууд табан жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид дүүргэжэ байна.

Комбинадай партком, цехүүдэй партийна эхин организацинууд ажалшадай дунда ябуулдаг ниитэ политическэ, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри нилээд һайжаруулаа, социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлээ. Тэрэнэй ашаар һүүлэй үедэ хүдэлмэриһээнь һаатаха, ажалай, ниитын журам эбдэхэ ябадал элигэ үсөөрөө. Комбинадай бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй 61 процентнь ямар нэгэн түхэлэй һуралсалда хабаадуулаанхай.

Гэхэтэй хамта комбинадай ажал хүдэлмэридэ нилээд дутуу дунданууд дайралдана гэжэ нүхэр Никитков хэлэбэ. Тэдэнэй зарим нэгые дурдаха болоо һаа иимэ: капитальна барилга удаанаар хэгдэнэ, комбинадай зарим цех, бригаданууд жэгдэ һайнаар хүдэлнэгүй, түрүү дүй дүршэл, шэнэ техникэ, түхеэрэлгэнүүд саг болзортоо нэбтэрүүлэгдэнэгүй. Илангаяа транспортаар бидэнэр дуталданабди. Закаменск хотодо байгаа автотранспортна предприяти комбинадай эрилтые гүйсэд хангажа шаданагүй.

КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1974 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдээр, партида, совет арадта КПСС-эй Центральна Комитедэй хандаһан Хандалгаар зоригжоһон Баргажанай аймагай ажалшадай хэжэ байһан ажал хүдэлмэри тухай тус аймагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ **И. Р. Сыщук** тогтобо.

Аймагай промышленна предприятинууд түсэбтэ табан жэлэй дүрбэн жэлдэ продукци гаргаха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбөө болзорһоонь урид дүүргээ. Энэ үе соо ажалай бүтээсэ 36 процентээр дээшэлбэ. Аймагай промышленна бүхы предприяти 1974 онойхиоо түсэб декабриин 18-да дүүргэһэн байха юм. Гэбэшье зарим предприятинууд ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбөө дүүргэнэгүй. Үнгэрөөшэ жэл аймагай 12 предприятиин гурбаниинь энэ түсэбөө дүүргээгүй байшоо.

Барилгын материалнуудай дуталдадаг дээрэһээ барилгын, капитальна заһабарилгын хүдэлмэри аймаг дотор муугаар ябана гэжэ нүхэр Сыщук тэмдэглэбэ. Ехэнхи барилга аймаг дотор модоор хэгдэдэг. Харин тиихэдэ барилгын модо болон түлеэ бэлдэхэ тусхай участок үгы байха юм. Энээние түргэн шиидхэхэ эрилтэ тэрэ республикын дээдын зургаануудта табина.

Байгал-Амарай түмэр замай барилгын эхилһээр Баргажанай-Адагта уһаар ашаан ехээр ерэдэг болоо гэжэ тэрэ хэлэбэ. Тиихэдэ тэндэхи пристаньда ерэһэн ашаа саг болзортонь буулгажа абаха, тэрэниие хадагалха аргагүй байна. Пристань дээрэ ашаа буулгаха техникэ, түхеэрэлгэ хомор, томо һайн складууд үгы. Энэ асуудал түргэнөөр шиидхэхэ гээшэ тон шухала болонхой гэжэ тэрэ онсолон тэмдэглэбэ.

— Үнгэрөөшэ 1974 ондо манай комбинадай коллектив эршэтэй һайнаар хүдэлжэ гараа, — гэжэ Улаан-Үдын мяха-консервын комбинадай сортировщигуудай бригадын бригадир **К. М. Кушнарёв** хэлэбэ. — Продукци гаргаха, худалдаха жэлэй түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ, түсэбһөө гадуур 552 мянган түхэригэй продукци гаргагдаа гэхэ гү, али 1973 онойхитой сасуулхада, 3,4 процентээр ехэ болоо.

Комбинадай коллектив партида, совет арадта КПСС-эй Центральна Комитедэй хандаһан Хандалгые политическэ ба ажалай тон ехэ дэбжэлтын оршон байдалда угтаа гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглэбэ. Комбинадай бүхы цехүүдтэ митинг, суглаанууд үнгэрөө, дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялганууд абтаа. Тэдэ уялганууд соогоо манай хүдэлмэрилэгшэд продукци гаргаха, худалдаха жэлэйнгээ түсэб декабриин 27-до дүүргэхэ, гаргаһан продукциингаа шанар эрид һайжаруулха, түүхэй эд, уһанай ба электрын элшэ хүсэ арьбалха, ажалай бүтээсэ эрид дээшэлүүлхэ зорилгонуудые хараалба.

ЗАЛУУШУУЛАЙ НҮХЭР

Зурагаал

Дымбрыл Данжаевичай бүхэли үдэртөө газар хахалһан нүхэрөө һэлгэхээ үдэшэ оройхон болоһон хойно ерэхэдэнь, тракторынь унтараагдаанхай зогсожо байба. Тэрэ хараһаар лэ: «Зай, энэ хүбүүмни тракторaa тушаахаяа түхеэржэ байһалтай. Болоо, болоо, бэрхэл механизатор ургажа байгаа байна», гэжэ досоогоо шэбшэн дүтэлжэ ерэхэдэнь, ойрo тойрон хүн харагдабагүй. «Энэнь эбдэршоо юм аабы? Юундэ полевой станда харагдаагүй һэм? Хүншье хэлэхэ, мэдүүлхэ бэлэйл. Халаанаа хүргэжэ гэжэ тушаангүй хаяад ошоогүй юм бэзэ», — гэһэн бодолнууд һанаaень зобооба.

Дымбрыл Будаевай тракторайнгаа нэгэ талынь капот нээжэ харахадань, мотоорынь үшөө хүрөөдүй байба. Тэрэ һэбһээр тракторaa, удаань тойнохи плугаа шалгаад, мотоорыень хүдэлгэбэ. Тиигээд кабина соогоо орожо һуугаад, газараа саашань хахалжа үргэлжэлүүлээ һэн.

Үглөөгүүр Дымбрылэй тракторaa һаял зогсоогоод, шоройһыень сэбэрлэжэ байхада, халаанайнь нүхэр мотоциклаараа хүрэжэ ерэһээр:

— Сайн байна, Дымбрыл ахай, һүниеэ һайн үнгэргөө гүт? Өрхил дээ саашань, энэ хуушарһан трактор юунэйхиш гэжэ арилганабши. Түмэрэй хаядаһанда ябуулагдахаар болоһон,.. — гэжэ заабарилха янзатай дуугархадань, Дымбрыл Данжаевич тэсэбэгүй.

— Энээнэй хэды хуушарһаншье һаань һайнаар харуулһалаад, саг соонь заһабарилаад ябабалшни, харин заримашуулай шэнэ тракторһоо дутуугүй хүдэлхэ, мэдээрэй нүхэр. Түмэрэй хаядаһанда ошоторoo үшөө үдыхэн, нилээхэн юумэ бүтээгээд лэ, туһа хүргөөд тушаагдаха. Хэрбээ иигэжэ намтай хөөрэлдэхэ болбошни үни таарaжа ажаллахагүйбди, — гэбэ.

— Һаядаа шэнэ трактор абахаа байнаб. Энээнтэй ноолдоһойб гэжэ һананагүйб.— гээд, нүгөөдынгөө хэлэхэдэнь, Дымбрылэй сухалынь бури бусалшаба:

— Гүрэнэй зөөриие хайшан хэрэгээр хаяха эрхэ шамда хэн үгөөб? Совхозой ноёд, эхэ, эсэгэшни тиигэжэ һургана гү? Өөрынгөө мотоциклда иимээр хандадаг бэшэш! Энэ тракторай ашаар хоолойгоо тэжээжэ, мотоциклтай болоһоноо мартаа ха юмши, тэнэг. Шинии шэнэ трактор абаха болихые үшөө хаража үзэхэбди! — гээ һэн.

Энэ хөөрэлдөөнһөө хойшо дахин иимэ арсалдаан болоогүй һэн. Юуб гэхэдэ, тэрэ хүбүүниинь Дымбрыл ахайнгаа хэлэһэниие одоошье ойлгожо, һэбхи ухаандань солоохой ороһон байгаа ха юм.

Алтан намарай баян хэшэг — таряа хуряалгын дүүрэжэ байһан үедэ һэн. Үнинэй тракторист Дымбрыл Данжаевичай ажалаа дүүргээд, гэртээ бусахаа гээшээ түхеэржэ байхадань, дүрбэдэхи жэлээ механизатораар ажаллажа байһан залуу басаган Антонида ерээд:

— Дымбрыл ахай, ярана гүт? Тракторни ябууд унтарна, түлишынь аппаратура барaг хэбэртэй. Теэд.., хаража үгыт, — гэжэ хандахадань, стол дээрэхи аяга табагаа суглуулжа байһан тогоошон эхэнэрнүүдэй нэгэн тодожо абаад:

— Хүдэлмэриһөө һая ерээд, эсэшэнхэй, нюур гараа угаагаад байхадань, юугээ гүйнабши. Тугаархи хүбүүдэй ажалдаа ошохоһоо урид хэлэхээ ябагаабши, — гэжэ зэмэлһэншүүгээр хэлэбэ.

Дымбрыл Данжаевич һамһадай хөөрэлдөө шагнахадаа энеэдэһэниинь хүрэбэ. Тиигээд залуу басаганда туһалхаяа сэбэр хубсаһаашье һэлгэнгүй хаража ошоо һэн. Хойноһоонь үнөөхи тогоошон эхэнэр: «Иигэжэл үгэ дууламгай ябахадань үхибүүншье һаа. заргална ха юм даа, хөөрхы. Үгы тэжэ арсажа шадахагүй хүн гээшэлтэй. Хүнэй хэлэһэн лэ тээшэ ябажа байха.., гэжэ хамар дороо гүбэрэн үдэшэбэ.

Тракторайнь хажууда ерэхэдэнь Антонида зэмэтэй юумэдэл урдаһаань хараад:

— Танай гэртээ ошохоёо байһыетнай һаатуулба хаб. Үнэхөөрөөшье, һүүлдэ тэрэ хүбүүдтэ харуулхам бэшэ гү? Юунэйшье эбдэрһыень таахагүй аад, тракторта юундэ хүдэлөө гээшэбиб даа. Энэмнай эхэнэрэй хэхэ ажал бэшэл хаш даа. Мүнөө намарһаа энэ хүдэлмэреэ орхихо юм байна, — гэбэ.

Дымбрыл Будаев басаганай хэлэһэниие шагнаад, сэдьхэлыень заһаруулха хүсэлэнтэй, аха янзаар:

— Хүшэр юм ааб даа. Геэд яахабши? Хүнгэн ажал гэжэ байдаггүй һэмнай. Минии бага ябахада тракторта дандаа эхэнэрнүүд ажаллагша һэн. Тэрэ үеын машина, трактор энээнтэй зэргэшүүлхын аргагүй, бүрил хүшэр байһан юм. Ямаршье һаань тэсэжэ, дабаал ха юм. Ши, басаган, энээнэй эбдэрхэдэ ойлгобогүйб гэжэ бү гомдо. Мэдэжэ абахын тула ганса дүршэл, нюдэн хэрэгтэй бэшэ, мүн шэхэн.., — гээд басаганай хараһаар байтар тракторайнь каподые тайлаад, мотоорыень хүдэлгэжэ шагнаһаар, эбдэрһыень усадхаадхёо һэн.

Һүүлээрнь Антонидада трактористын бэшэгдээгүй «нюуса» тухай һонирхолтойгоор хөөрэжэ, заажа үгөөд, бага юумэнһээ гэдэргээ сухарилтагүй гэжэ хэлээ бэлэй.

Дымбрыл гансашье Антонидада бэшэ, мүн бүхы залуу механизаторнуудта багша мэтээр һанагдадаг. Дымбрыл Данжаевич Будаев үглөөгүүр һолоомо суглуулалсахаяа ошохоёо түхеэржэ байхадань бригадир Гарма Цыремпилович Батуев ерээд, хэхэ ажалыень заажа үгэһэнэйнгөө удаа, партийна хамтын суглаанай болохо байһан тухай һануулба.

Тэрэ үдэрһөө Дымбрылдэ хэзээ хэзээнэйхиһээ түргэн үнгэрһэндэл үзэгдэбэ. Юуб гэхэдэ, суг ажаллаһан һолоомо ашагшадынь шадамарнууд байжа, поли дээрэ үни удаан һаатаагүй бшуу. Үглөөнһөө наранай орохо болотор тракторай 6 шарга һолоомо малай гүүргэжэ абаашаһан Дымбрылэй бүлэг эртэхэн гэртээ бусаа һэн.

Хэды эртэлбэшье, поли дээрэһээ «ДТ-74» тракторaар нилээд дэншэргэжэ ерэһэн Дымбрыл Данжаевич гэртээ ороһоор түргэхэн хубсаһаа һэлгээд, ябууд сайлаад, совхозой конторо тээшэ яаралтайхан ошобо.

Ерэхэдэнь хүнүүд һая сугларжа, зарим нэгэниинь партийна взносоо түлэжэ байба. Дымбрылшье үнгэрһэн һарынгаа түлбэри үгөөд, тэндэ тамхилжа байһан хэдэн эрэшүүлтэй сагаа үнгэргэн элдэб юумэн тухай яриладаба.

Уданшьегүй суглааншье эхилжэ, парткомойнь секретарь организацинга ябуулжа байгаа хүдэлмэри тухай элидхэбэ. Тэрэнэй һүүлээр үгэ хэлэлгэн эхилжэ, анхаралтайгаар шагнажа байһан Дымбрыл Данжаевич һанамжаяа хэлэхээр шиидээ бэлэй. Тиигээд лэ нэн түрүүлэн механизаторнуудай ажал, бригадынгаа гэшүүдэй абаһан уялгаяа хэр дүүргэжэ байһан тухай, мүн социалис мүрысөөнэй ябаса, тэрэнэй ашаа үрэ тухай, ерээдүйн механизаторнуудые һургаха хэрэгэй тон шухала байһан тухай, мүн ажаһы доторхи инженерна албанай хараалһан уялгаяа хэр бэелүүлжэ байһан тухай хэлээ һэн.

Дымбрылэй һанамжа, элирүүлһэн дутагдал сугларагшадта ехэтэ һайшаагдажа, саашадаа механизаторнуудай ажалые һайнаар эмхидхэхэ тухай шиидхэбэри абтаа бэлэй. Тиихэдэ энэл суглаанда коммунист Дымбрыл Данжаевичта залуу трактористнуудай мэргэжэл шадабаряа хэр дээшэлүүлжэ байһыень хинан шалгаха, хэрэгтэй сагтань туһаламжа үзүүлхэ партийна даалгабари үгтөө юм. Тиигэжэ мүноэ Дымбрыл Данжаевич Будаев совхозойнгоо залуу механизаторнуудта урда мэтэ туһа хүргэжэ, хорёод жэлэй туршада олоһон ажалайнгаа дүршэл тайлбарилан хөөрэдэг, зүбшэл заабари үгэдэг болонхой.

Вл. ЖИГЖИТОВ.

Захааминай аймаг,
Михайловкын совхоз.

ХҮРШЭ ОБЛАСТИИН ҺОНИН

ХОЁР ДАХИН ЕХЭЭР

Үнгэрэгшэ жэлэй майн 3-да Байгал-Амарай түмэр замай магистралиин баруун захада бүхэсоюзна габшагай барилгын ВЛКСМ-эй XVII съездын нэрэмжэтэ отряд ерэһэн байгаа. Уданшьегүй түрүүшын Звездный гэжэ поселок бии болоо һэн. Үшөө нэгэ һара болоод байхада Магистральный, ноябриин эхеэр — Улькан гэжэ шэнэ поселогууд нэмээ.

Мүнөө Усть-Кутһаа Улькан хүрэтэрхи зам дээрэ 3000 шахуу хүн хүдэлжэ байна. Үнгэрһэн 1974 оной туршада тэдэнэр 3 поселок бодхоогоо, 70-аад километр зам ой модонһоо сэбэрлээ, Ленэ — Таюра гэһэн участогто автомашинын харгы барaя. Тиихэдэ бусад ехэ ажал эндэ хэгдэбэ.

Жэлэй туршада эндэхи барилгашад бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллажа, түсэбөөр харзалагдаһанһаа хоёр дахин ехэ хэмжээнэй ажал хэһэн байна.

ЖЭЛ СОО 2500 КИЛОГРАММ

Нижнеудинска районой XXIII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой һаалиин фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд 1974 оной туршада үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2500 килограмм һү һааба. Тэдэнэр туйлаһан энэ амжалтаараа һанаагаа амарнагүй. Партида, совет арадта КПСС-эй Центральна Комитедэй хандаһан Хандалгада харюу болгон табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ үнеэн бүриһөө 100—200 килограмм һү ехээр абаха гэжэ һаалишад шиидэбэ.

Һү һаали иимээр дээшэлүүлхэ арга боломжонууд энэ ажахыда бии. Тэжээлээ гүйсэд хангагданхай, тэрэниие ашаг үрэ ехэтэйгээр гаргашалха асуудалда гол анхарал хандуулагдана. Тиихэдэ продукциин шанар һайжаруулха хэрэг тон шухалада тоологдоно.

ЗАВОДОЙ ТҮРҮҮШЫН ЭЭЛЖЭЭН

Эрхүүгэй «Строймонтаж» гэжэ управлениин барилгашад КПСС-эй Центральна Комитедэй партида, совет арадта хандаһан Хандалгые һайшаагаад, үйлэдбэриин дотоодын арга боломжонуудые, нөөсые зүбөөр хэрэглэхэ, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ асуудалда гол анхаралаа хандуулха гэжэ шиидэбэ.

Үнгэрэгшэ жэлэй туршада энэ управлениин барилгашад ажалай ехэ амжалта туйлаа һэн. Тэдэнэй хүсөөр Шелеховско хотодохи трактор заһабарилгын заводой түрүүшын ээлжээн ашаглалгада оруулагдаһан байна. Мүн тиихэдэ «Иркутсккабель» заводой гурбадахи, дүрбэдэхи ээлжээн ашаглалгада оруулагдаа.

Дурсагдаһан предприятинуудые «һайн» сэгнэлгэтэйгээр гүрэнэй комисси тушаажа абаба. Тус управлениин П. Черногор, А. Потемкин гэгшэдэй бригаданууд ажалай үндэр бүтээсэ туйлана.

ҮТЭГЖҮҮЛГЭ ЗӨӨГДЭНЭ

«Ангинский» совхозой гурбадахи отделениин тракторист Илларион Нилович Корешков жэлэй дүрбэн сагта таһалгаряагүй нютагай үтэгжүүлгэ тарялан дээрэ зөөнэ. Энэ нүхэр мүнөө үдэр бүри 7 тонно наг шэбхэ полидо гаргана.

Үнгэрэгшэ жэлдэ отделениин механизаторнууд хамтадаа 7800 тонно нютагай үтэгжүүлгэ тарялaнда гаргаха түсэбтэй байһан юм. Техникээ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа, эндэхи механизаторнууд энэ даабаряа үлүүлэн дүүргэээ.

ТҮРҮҮШҮҮЛДЭ — ШАН

Зиминскэ леспромхозой дирекци, партком, профсоюзай рабочком үнгэрһэн жэлэй ажалай дүнгүүдые согсолжо, социалис мүрысөөндэ илажа гараһан 67 хүдэлмэришэндэ Хүндэлэлэй грамотанууды, үнэтэ бэлэгүүдые барюулба.

Тус леспромхозой Харайгунска пунктын Иван Петрович Чернобров, Николай Степанович Дедов гэгшэдэй ударидадаг бригаданудай гэшүүд шагналда хүртэгшэдэй дунда бии. Ажалай түрүүшүүлэй хүсөөр жэл соо 240 мянган кубометр модон бэлэдхэгдэжэ, арадай ажахыда эльгээгдэһэн байна. Автомашинын жолоошон И. Колесников, станочница Г. Хайрутдинова, участогай начальник И. Маслов болон бусад шагналда хүртөө.

СОЁЛОЙ ШЭНЭ БАЙШАН

«Окинский» совхозой түб һуурин Покровский поселогто соёлой шэнэ байшан баригдажа, ашаглалгада оруулагдаба.

Шэнэ байшан соонь үргэн уужам, һаруул кино хараха зал, библиотекэ, уран һайханай кружогуудай хүдэлхэ комнатонууд бии юм. Тэрэнэй фойе гоё һайханаар шэмэглэгдэнхэй. Соёлой байшанда магнитофон, радиоло, хүгжэмэй инструментнүүд бии.

ТОСХОН «УРГАНА»

Тулунска районой Гидролизный поселогто 75 квартиратай гэр баригдажа, эндэхи шулуун нүүрһэнэй разрезэй хүдэлмэришэд толлобо. Тус предприятиин барилгашадай хүсөөр үнгэрэгшэ жэлдэ хэдэн шэнэ гэр, магазин болон бусад объектнүүд баригдаһан байна.

Эрхүүгэй областиин «Восточно-Сибирская правда» газетэһээ абтаба.

МОСКВА. Баатар-хотонуудай Улаан Хэрээһэнэй совет эдэбхитэдэй бүхэсоюзна уулзалга һаяхан боложо дүүрэбэ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Улаанай Хэрээһэнэй бүлгэмэй союзай гүйсэдкомой түрүүлэгшэ, Советскэ Союзай Герой Н. В. Троян уулзалгые нээлгэ дээрэ; баруун гарай зурагта — уулзалгада хабаадагшад (баруун гарһаа): Советскэ Союзай Герой М. З. Щербаченко (Киев), шархатаһан 125 солдат болон командир абарһан А. Р. Кузнецова (Москва), медсестра байһан Е. В. Федосеенко (Ленинград), сандружинын командир байһан А. И. Федорова-Французова (Ленинград).

ТАСС-ай фотохронико.

ТЕАТР „КАРМЕН“

Минск хотын оперо ба балетэй театрай бэлигтэй дуушан Зиновий Бабий манай Улаан-Үдэ ерэжэ, дуу хүгжэмэй дуратайшуулые нилээд баясуулаа. Шухалань гэхэдэ, манай арадай артистнартай хамта оперодо дуулажа, бэе бэеынгээ дүй дүршэлые халан абалсаһан, мүн бэлиг шадабаряа һуралсаһан байха юм. Үнгэгэ нарин хоолойтой энэ артист мэдээжэ оперонуудай олон зүйлнүүдтэ дуулажа, хэзээшье мартагдашагүй образуудые гаргаһан юм. Зиновий Бабий орон соогуураа саг үргэлжэ гастрольдо ябажа, хонгёо гоё аялга дуугаараа олон зоной сэдьхэл баясуулһан шуу. Эдэ дүүдэ мэдээжэ хүгжэмтэ зохёолнуудһаа, жэшээнь, «Аида», «Трубадур», «Сельская честь» болон бусад оперонуудай хэһэгүүдые ирагуу гоёор зэдэлүүлжэ, миндаһан дээрэ бэшүүлһэн байна. Сүлөөтэй сагтаа тэдэ дуунуудыень шагнажа, баясажа һуудагбди.

Элитэ ехэ композитор Бизегэй «Кармен» оперо һаяхан Буряадай Ленинэй орденто оперо ба баледэй театр найруулжа табяа. Энэ оперын гол рольдо Зиновий Бабий дуулажа, хүгжэмдэ дуратайшуулай магтаал һайшаалда хүртөө. Зүжэг дотор үндэр һайхан мэдэрэл, уянгата нугархай аялга хүгжэм дабхаралдан зэдэлжэ, хүнэй дура сэдьхэлые абаһаар лэ эзэлнэ. Орын арадай ажабайдалһаа абалан бэшэгдэһэн энэ зүжэг тон һонирхолтой. Ажалша арадай үдэр бүриин үйлэ хэрэгтэ дайралдажа байһан үзэгдэлнүүд зураглагдана. Хабаадагша хүн бүхэндэнь онсо өөрын нугалбаритай аялга хүгжэм найруулагданхай.

Кармен одоол юрын арадай басаган гээшэ. Тэрэнэй түхэл шэнжые, абари зангые эли тодоор харуулхын тула арадай дуунуудые, хатар наада хүгжэмшэ тон шадамараар хэрэглэһэн байна. Хозе, Микаэла гэгшэдэй аялга дуун одоол сэдьхэлэй өөрһөө долгисон эдэлжэ, уянгата һайхан мэдэрэл түрүүлнэ.

Тус оперын аялга хүгжэм үнэхөөрөөшье ирагуу гоё, шэнэһэнэй шэмэг болон ханхинажа байха юм. Иимэ хүгжэм мартажа болохогүй, гудамжануударшье зэдэлнэ.

Сэхыень хэлэхэдэ, энэ оперые театрай коллектив һонирхолтойгоор табижа, гол партинуудыень тон зүбөөр таарулжа шадаһан байна. Жэшээнь, Карменэй рольдо бэлигтэй залуу дуушан Светлана Буиновская дуулана. Уянгата нарин хоолойнь нэгэ жэгдээр зэдэлжэ, героиниингаа түхэл шэнжые удхалан гаргаха хэрэгтэнь яахын аргагүй туһална. Тиихэдэ артистка сценэ дээрэ бэеэ абажа шадана, дадхаан наадана. Сохомлон хэлэхэдэ, артистка ирагуу гоё дуугаараа, аялдар һайхан харасаараа хүнүүдэй сэдьхэл эзэлжэ шадана. Ажаглалта юуб гэхэдэ, Карменэй үндэр һайхан мэдэрэлые онсолон тэмдэглэхэ, эхэнэр хүнэй дэлгэр һайхан сэдьхэлые гүйсэд харуулха байгаа.

Хозегэй партида Белорусиһаа ерэһэн айлшан Зиновий Бабий дуулаа. Энэ артист зүрилдөөтэй шанга зүжэгтэ наадахадаашье, мүн дуулахадаашье адли тэгшэ юм. Тиигэбэшье мэдээжэ дуушан нэгэл тиимэ бэеэ баринги байгаа, Хозегэй оншые гүйсэд оложо шадаагүй гэхээр. Дуулахадаашье, наадахадаашье һанаһанда хүрөөгүй гэжэ һанагдана. Хэнэйшье мэдэһээр, Зиновий Бабий манай театрай сценэ дээрэ түрүүшынхеэ дуулажа, суттаа наадаха зонтойгоо үгэ хүүрээ ойлголсоогүй байжа магад.

Бусад рольнуудтань, жэшээнь, артистнар Нина Жатнуева (Микаэла), Владимир Драгош (Эскамильо) һайнаар наадажа, ирагуу гоёор дуулажа, ялас гэмэ образ харуулаа.

Энэ зүжэг найруулан табигшадта нэгэ ажаглалта хэхээр байна. Оперо дотор юундэшьеб даа ёһотой һайн сценическэ үзэгдэлнүүд хомор, нэгэ нэгээр дуулаха артистнар ямар нэгэ таһалдал хүсэлдүүлһэн янзатайгаар харагдана. Энэ тэрэ үзэгдэлдэ хүсөөр шахуу няаһан шэнги болоно. Олооро дуулагшадай зарим үзэгдэлнүүд нэгэл тиимэ үзэмжэгүй, миил зогсожо байһан шэнги харагдана. Үнэн дээрээ, хоорой үүргэ айхабтар ехэ, зүжэгэй гол түлэб хүгжэлтэдэ ехэхэн түлхисэ болож үгэдэг шуу. Энээн тушаа бодомжолжо үзэхөөр.

Иигэжэ театрай репертуарта үшөө нэгэ оперо нэмэбэ. Саашадаа дутагдалнуудаа усадхаад, зарим партинуудыень наринаар мүлижэ, заһажа байгаа һаа, энэ зүжэг бүришье һайн болохо, шагнагшадые бүри ехээр һонирхуулха байһаниинь лабтай.

Н. ЦИБУДЕЕВА,
хүгжэмэй училищиин багша.

ТОДОРХОЙ УЯЛГАНУУД АБТАА

Һаяхан Улаан-Үдэ городой ниитын эдеэ хоолой эмхиин эдэбхитэдэй суглаан боложо үнгэрбэ.

Ниитын эдеэ хоолой хүдэлмэрилэгшэд урдаа табиһан зорилгонуудаа һайнаар дүүргэхэ талаар нёдондо жэлдэ горитой ажал ябуулаа. Городой столовонуудай коллективүүд бүри декабриин 19-дэ жэлэйнгээ түсэб дүүргэһэн тухайгаа мэдээсээд, үлэгшэ үедэ 1 миллион 120 мянган түхэригэй эдеэ хоолой зүйл ажалшадта наймаалаа. Дүрбэн жэлэй туршада столовонуудай, ресторануудай трестдэ эд бараанай эрьесэ 29 процентээр ургаа гэхэ гү, али энэнь 6 миллион 690 түхэриг болоо.

Городой 4-дэхи, 5-дахи, 6-дахи, 11-дэхи столовонуудай, «Байкал», «Полет» ресторануудай коллективүүд үйлэдбэриингөө түсэб һара хахад, хоёр һараар уридшалан дүүргэһэн юм. Эндэ хэлэгдэһэн ресторан, столовонуудай тогоошод хүн зониие һайн шанартай эдеэ хоолоор гүйсэд хангаха хэрэгтэ гол анхаралаа табидаг гэжэ тэмдэглэхэ шухала.

Ниитын эдеэ хоолой 22 эмхиин 7-ниинь жэлэйнгээ түсэб дүүргэжэ шадаагүй байха юм. Г. А. Граница гэгшын даадаг 10-дахи, В. А. Иващенко гэгшын — 13-дахи, С. А. Федоровагай — 18-дахи, Л. Ф. Алимовагай — 3-дахи столовонуудай коллективүүд илангаяа тулюур байдалда оронхой. Граница, Иващенко гэгшэдэй даадаг 10-дахи, 13-дахи столовонуудта хүн зон олоор ябадаг. Теэд тогоошодой бэлдэһэн эдеэнэй шанар эндэ даншье һаа муу. Мүн элдэб зүйлэй блюдэнүүдые һайнаар бэлдэлгэдэ анхарал багаар табигдана.

Түсэбтэ табан жэлэй дүрбэдэхи жэлдэ туйлаһан амжалтаяа байгша ондо батадхажа, түсэбтэ даабаряа дүүргэдэггүй коллективүүдые гээгдэлһээ гаргаха зорилго ниитын эдеэ хоолой эмхиин хүдэлмэрилэгшэд урдаа табинхай. Табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ столовонуудай коллективүүд өөһэдынгөө ажалда түрүү онол арга хэрэглэжэ, ажалаа һайнаар ябуулха тодорхой зорилгонуудые хараалаа. Городой түрүү столовонуудай тогоошод хэһэн ажалайнгаа хэмжүүрээр салин хүлһээ абадаг болоо. Дүрбэдэхи столовын хүдэлмэрилэгшэд энэ арга хэрэглэжэ шадаһанай ашаар ажалайнгаа бүтээсые 18,3 процентээр, һарын дунда зэргын салин хүлһэ 7,8 процентээр дээшэлүүлээ. Энэ аргаар ажаллажа байһан тогоошод шанартай һайн эдеэ бэлдэхэ гэжэ оролдодог, тэдэнэр бии байгаа дутагдалнуудые дары усадхаха асуудал хүтэлбэрилэгшэдэйнгээ урда табидаг болонхой.

Городой бүхы һурагшадай 80 процентнь халуун эдеэгээр хангагдана. Гэбэшье олохон һургуулинуудта мүнөөшье болотор столово нээгдээгүй байха юм. 6-дахи, 40-дэхи, 42-дохи һургуулинуудай һурагшад халуун эдеэгээр хангагданагүй. Эдеэ шанаха таһалгын үгы дээрэһээ тэндэ столовонууд нээгдээгүй. Тус һургуулинуудай хүтэлбэрилэгшэд, түрэлхидэй комитедүүд һурагшадые һайн шанартай эдеэгээр хангаха хэрэгтэ анхаралаа табижа, энэ асуудал зүбөөр шиидхэхэ талаар зохихо хэмжээ абаха бэзэ гээд найдагдана.

Улаан-Үдын столовонуудай, ресторануудай трестын ажалай 88 түрүүшүүлдэ «Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ илагша» гэһэн тэмдэг барюулагдаа.

Суглаанда хабаадагшад социалис уялгануудые баталан абаад, хүршэ Шэтын областиин түлөөлэгшэдые социалис мүрысөөндэ уриба.

Д. ХУБИТУЕВ,
манай тусхай корр.

ЭДЭБХИТЭД ЗҮБШЭБЭ

Аймагай газетын хүдэлмэришэн ба хүдөө бэшэгшэдэй, колхоз болон совхозуудай, предприяти болон эмхи зургаануудай ханын газетэнүүдэй редакторнуудай семинар Мухаршэбэр тосхондо болобо. Тэрэнэй хүдэлмэридэ партийна организацинуудай секретарьнар болон хамтадаа 50 гаран хүн хабаадалсаа.

Аймагай «Ленинэй зам» газетын редактор В. Н. Давыдов «Социалис мүрысөөн ба газетэ» гэһэн элидхэл энэ зүблөөн дээрэ хээ. «Хүдөө ажахын темэ газетэдэ» гэһэн асуудалаар редакциин хүдоо ажахын таһагые даагша В. Р. Ширдармаев, «Газетын материалнуудай жанрнууд» гэһэн асуудалаар редакторай орлогшо В. И. Жаркой гэгшэд тобшохон мэдээсэлнүүдые хэһэн байна.

Семинар дээрэ аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой главна агроном, хүдөө бэшэгшэ С. Е. Брылев, «Эрдэм» совхозой партийна комитедэй секретарь А. С. Доржиев, «Заганский» колхозой агроном Ю. И. Лютаева болон бусад үгэ хэлэжэ, хүдөө ажахын үйлэдбэриин түрүү дүй дүршэл тухай, мэргэжэлтэдэй үүргэ болон харюусалга дээшэлүүлхэ асуудалнуудта гол анхаралаа хандуулба.

Семинарай үедэ ханын газетэнүүдэй выставкэ эмхидхэгдэһэн байха юм.

И. МУРЗИН,
аймагай газетын хүдэлмэрилэгшэ.

ОРОДОЙ КОЛУМБНУУД

Антарктидые ородой далайн аяншад Фаддей Беллинсгаузенай, Михаил Лазаревай олоһоор (1820 он) 155 жэл 1975 оной январиин 28-да гүйсэхэнь.

Далайн аяншад Антарктидые олохын урда тээ тэрэнэй хажуугаар нэгэнтэ бэшэ «үнгэрһэн» байгаа. Манай дэлхэйн урда полюс шадар ехэ хуурай түби бии ёһотой гэжэ олон эрдэмтэд багсаадаг байһан. Теэд, үе сагай үнгэрбэшье, экспедицинүүд үрэгүй бусадаг байба. Бүмбэрсэг дэлхэйн энэ хубинь полюс хүрэтэр үргэлжэ далай шэнгеэр глобус дээрэ харуулагдадаг бэлэй.

— Дэлхэйн урда хахадай океаниие дээдэ широтануудаар дабан гаража, хуурай дайдын бии байха ёһогүйе арсашагүйгөөр тодоруулааб, — гээд далайн мэдээжэ аянша англичанин Джеймс Кук бэшэһэн байдаг. Д. Кук 1773 оной январиин 18-да Антарктида шадар оройдоо 75 миллиин зайда гараһан аад, тэрэнээ обёорсогүй юм гэдэг.

Эрдэмтэд болон аяншадай арсалдажа, һэжэглэжэ байха үеэр, кит загаһа агнагшад урда уһануудые шэнжэлэн, шэнэ аралнуудые олодог болобо. Урда зүгтэ хуурай дайдын бии байһан тухай багсаамжануудые лаблан баталһан мэдээдүүд улам олон боложол байгаа. Антарктидын элирүүлэгдэхэ саг ойртоо гээд географууд уридшалан хэлэдэг болоһон.

— Иимэ элирүүлгын алдар солые бусадта алдаха ёһогүйбди, — гэжэ ородой флотоводец ба аяншан Иван Крузенштерн 1819 оной мартын 31-дэ Россин далайн министртэ бэшэһэн юм. 1819 оной июлиин 3-най үдэр Кронштадта хүн зон олоороо сугларба. Хуурай дайдые бэдэрхын тула ородой «Восток», «Мирный» гэжэ хоёр онгосо урда зүгэй дээдэ широтануудта тээшэ гараһан байгаа. Тэдэниие Фаддей Беллинсгаузен, Михаил Лазарев командалһан юм.

...Антарктида ородой морягуудые хүйтөөр угтаа. Полярна үдэрэй дүүрэхээ байһан үе. 1820 оной январиин 27-ной һүүлшын часуудые хронометрэй тоолохо үеэр корабльнууд мүльһэтэжэ захалаа. Арья-барья мүльһэн нэмэргэтэй бишыхан корабльнууд мантан томо айсбергнуудай дунда нааданхайнууд шэнгеэр харагдадаг байба. Манан соо ямаршье шэглэл барин тамархада аюултай. Гэхэ зуура, дабшахаяа болин зогсобол, хосорон һалаха болоно. Штурвальнада кораблиин хоншоорой обёорогдохоор бэшэ байгаашье һаань, газарай харагдатар урда зүг барин дабшаха гэжэ капитан шиидэһэн юм. Тиигэһээр ябатарнь, газар харагдаа һэн ха. Сагаан манишкатай, богонихон хүлтэй юрэ бусын шубууд «Восток» ба «Мирные» танигдаагүй эрье дээрэ угтаба. Тэдэнь пингвинүүд байшоо. Тэрэ дайдань Антарктида байгаа.

Фаддей Беллинсгаузен, тэрэнэй туһалагша, гушан хоёр наһатай Михаил Лазарев угаа бэрхэтэй энэ экспедициие эрхимээр бэлдэжэ, зориһон хэрэгээ бүтээһэн түүхэтэй. Гэхэ зуура, усал хохидолшье ушарһан: тамаралгынгаа үедэ онгосын экипаж гурбан хүнөө алдаһан юм. Полярна оронуудые шэнжэлдэг немец ехэ мэргэжэлтэ Август Петерманн Беллинсгаузенай ба Лазаревай нэрэнүүдые Колумбын, Магелланай нэрэнүүдтэй зэргэлүүлэн дурдаһан байдаг. Ушар юуб гэхэдэ, тэдэнэр шэнэ түбиие элирүүлэн олоо бшуу,

Мүнөө шэрүүн шэмэрүүн Антарктидада 33 научна станци хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэй зургаанинь совет станци. «Восток», «Мирный» станцинууд Беллинсгаузенай ба Лазаревай нэрээр нэрлэгдэнхэй. Хүнүүд урда зүгэй алас холын газар нютагуудтахи сагай уларилые шалгана, дээдэ широтагай ургамалнуудай ба амитадай аймагуудые шэнжэлнэ.

Владимир КОНТАЛЬ.
(АПН).

Уласхоорондын шэнжэлэл

ЖЕНЕВЭ: ФИНИШ ОЙРТОО

Европодо аюулгүй байдал хангаха ба харилсаа холбоо байгуулха талаар зүблөөнэй хоёрдохи шатын хүдэлмэри этигэл найдабариин оршон байдалда эхилбэ. Юуб гэхэдэ, тус асуудалай шиидхэбэрие түргөөр дүүргэхэ гэһэн зорилго гансахан олониитын зүгһөө бэшэ, харин Европын гүрэнүүдэй правительствануудай зүгһөө үргэнөөр дэмжэгдэнэ. Франциин президент В. Жискар д'Эстэн, СДПГ-гэй түрүүлэгшэ В. Брандт, Финляндиин гадаадын хэрэгүүдэй министр А. Карьялайнен ба бусад гүрэнүүдэй политическэ ажал ябуулагшад мэдүүлгэнүүдые хэхэдээ, тус зүблөөнэй хүдэлмэридэ горитой амжалта туйлагдана гэжэ тэмдэглээд, 35 гүрэнэй түлөөлэгшэдэй энэ хуралдаанда шэнэ амжалта туйлахыень, хүдэлмэреэ түргөөр дүүргэхыень хүсэһэн байна. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй ФРГ-гэй канцлер Г. Шмидттэй, США-гай президент Дж. Фордтой ба Франциин президент В. Жискар д'Эстэнтэй уулзажа, хөөрэлдөө хэһэн ушар хадаа дээрэ дурсагдагша зүблөөнэй хүдэлмэрие түгэдхэхэ хэрэгтэ шэнэ түлхисэ болоһон гээшэ.

«Зүблөөе богони болзор соо дүүргэхэ, тэрэнэй гурбадахи шатые үнгэргэхэ ба түгэсхэлэй документнүүдтэ дээдэ тушаалтадай гар табихын тула һайн арга нүхэсэл байгуулагдаа» гээд Рамбуйедэ болоһон дээдэ тушаалтадай уулзаһанай һүүлээр хэблэлдэ толилогдоһон хамтын коммюнике соо онсо тэмдэглэгдэһэн байна. Энэ зүблөөндэ этигэл найдабаритайгаар баруун оронуудай олохон хэблэл мүн лэ бэшэнэ. «Энэ жэлэй зун тус зүблөөндэ хабаададаг 35 ороной правительствануудые толгойлогшонорой түгэсхэлэй уулзалгада Холбоото Штадуудай бэлдэжэ эхилхээр дабшалта Женевэдэ туйлагдаа» гээд «Нью-Йорк таймс» газетэ бэшэнэ.

Совет-француз коммюнике соо мүн лэ һайшаалтай найдабаринууд тухай хэлэгдэнэ. Энэ хадаа хоёр ороной толгойлогшонорой зүбшэн хэлсэһэн асуудалайнгаа бүхы пунктнуудаар тон ехэ хүдэлмэри хэһэнэй үрэ дүн болоно.

Зүблөөнэй политическэ гол документ зохёохо талаар хүдэлмэри амжалтатайгаар ябуулагдажа байна. Имагтал энэ документээр Европын гүрэнүүдэй харилсаануудай ёһо гуримууд тодорхойлогдохо болоно. Иимэ арбан ёһо гуримай делоониинь зүбшэгдэнхэй. Тэрэ тоодо дайнай һүүлээр Европодо тогтоогдоһон гүрэнүүдэй хилэнүүдэй эбдэршэгүй баиха тушаа гол гурим оролсоно. Экономико, эрдэм наука, техникэ ба байгаали хамгаалха талаар харилсаанай асуудалнуудаар хоёрдохи бүлэгэй хүдэлмэри лһэла амжалтатай ябуулагдана. Соёл гэгээрэлэй, мэдээсэл болон харилсаа холбооной талаар асуудалнуудые оруулдаг бүлэгэй хүдэлмэридэ баһал горитой алхамууд хэгдэнхэй. Эндэ Советскэ Союзай ба социалис бусад оронуудай дотоодын хэрэгтэ хабаарха зорилготой баруунай зарим түлөөлэгшэдэй һэдэлгэдэ социалис дипломати амжалтатай сохилто үгэһэн байна.

Игэжэ, спортын хэлээр тэмдэглэбэл, зүблөөнэй хоёрдохи шатада хабаадагшад фиништэ ойртоһон дүтын сэхэ харгыда гараба гээшэ. Зүгөөр, уласхоорондын шахардуу байдалые һуларуулха хүсэлэнгүй элдэб бэрхэшээлнүүдые дабаха хэрэгтэй. Зүблөөнэй хүдэлмэрие болюулжа шадаашьегүй һаа, хойшо гатахые оролдодог, зүгөөр яһала нүлөө ехэтэй хүсэн баруун оронуудта бии гээшэ. Энэ лагерьта НАТО-гой дайгаар жүрөөдэгшэд, сэрэгэй промышленна комплексын түлөөлэгшэд, ХСС-эй толгойлогшо, хархис үзэлтэй Штраус мэтынхид оролсоно. Эдэнтэй Пекинэй хүтэлбэрилэгшэд нүхэсэжэ, «зүблөөн хадаа хооһон мэхэ» гэжэ эсэшэгүйгөөр хашхаралдана.

Эдэ бүхы этэгээдүүд хэды оролдоошье һаа, зүблөөнэй хүдэлмэридэ һаад ушаруулжа шадахаяа болинхой. Юуб гэхэдэ, ниитэевропын зүблөөн хадаа КПСС-эй XXIV съездээр баталан абтаһан эб найрамдалай асари ехэ программын нүлөөн доро уласхоорондын шахардуу байдалай һуларжа байһаниие элирхэйлэн харуулна. Манай түби дээрэ бата найдамтай эб найрамдал хангаха хэрэгые энэ зүблөөнтэй холбон найдажа байһан Европын бүхы арадуудай анхарал доро түс зүблөөн үнгэржэ байна. Ушарынь юуб гэхэдэ, XX зуун жэлэй түрүүшын хахадта бүхы хүн түрэлтэнэй түүхэдэ тохёолдоһон эгээл ехэ хохидолтой хоёр ехэ дайн сэрэг Европодо болоһон гээшэ.

Дэлхэйн хоёрдохи дайнда фашизмын дарагдаһаар 30 жэлэй ойе Европын ба бүхы дэлхэйн арадуудай тэмдэглэхэ жэлдэ аюулгүй байдал ба харилсаа холбоо тогтоохо талаар зүблөөнэй хүдэлмэриин түгэсхэгдэхэ байһан ехэл һайшаалтай. Энэ зүблөөн хадаа дэлхэйн хоёрдохи дайнай эсэсэй дүн гаргажа, манай түби дээрэ бата бэхи эб найрамдалай ба аюулгүй байдалай үндэһэ һуури табиха ёһотой. Эдэ бүгэдэ алдарта ойн тэмдэглэгдэхэ жэлдэ Европын арадуудта эрхим бэлэг болохо бшуу.

ЕЭС: «НОГООН ДҮҮЖЭН»

Экономическа бүлэгтэ ородог юһэн ороной хүдөө ажахын министрнүүд һүүлэй богонихон саг соо «Ниитын дэлгүүрэй» штаб-квартира болодог Брюссельдэ үнгэрһэн неделиин эхиндэ гурбадахяа суглараһан байна. Тэдэнэр урдань хэлсэһэн үнөөхил нэгэ асуудалаа — 1975—76 онуудта хүдөө ажахын продукци худалдан абаха нэгэдхэгдэмэл сэн тухай дахин зүбшэбэ. Тэдэнэй хөөрэлдөөн гурбадахяа ямаршье үрэ дүн үгэбэгүй. Хэлсээгээр туйлагдаһан юумэнь гэхэдэ, февралиин 10-да дүрбэдэхеэ уулзаха гэһэн шиидхэбэри болоно.

Энэ ушар дээрэһээ Баруун Европын шэнжэлэгшэд «Ногоон Европын», «ногоон дүүжэн» тухай шог ёгтоор бэшэхэ баатай болоо. Европын экономическа союзай (ЕЭС) хүтэлбэрилэгшэд өөһэдынгөө байгуулжа эхилһэн юһэн ороной хүдөө ажахын нэгэдхэгдэмэл дэлгүүрые «Ногоон Европын» «ногоон дүүжэн» гэжэ нэрлээ ха юм.

Энэ «дүүжэн харгынь» юундэ захагүй эрьелдэжэл байнаб, гол асуудалаараа хэлсээ баталхыень министрнүүдтэ юун һаад хэнэб?

Юһэн ороной гүйсэдхэхы гол орган — Европын экономическа союзай (ЕЭС-эй) комисси хүдөө ажахын продуктнуудые худалдан абаха сэнгые дунда зэргээр 9—10 процентээр дээшэлүүлхые дурадхаа. Энээниие хэтэрмэ ехэ гэжэ тоолоһон ФРГ-гэй түлөөлэгшэд таһа арсажа ороо. Гэхэтэй хамта, Баруун Европын таряашадай организацинууд худалдан абалгын үные адагынь 15—20 процентээр дээшэлүүлхэ эрилтэ табина.

Фермернүүдэй бодото байдал иимэ эрилтэ табихые баадхана. Юуб гэхэдэ, капиталис оронуудта валютын үнэ сэнгэй ехээр уналга хадаа таряашадай ажабайдалда тон ехэ хохидол ушаруулаа. Иимэ эрхэ байдалда үргэн ниитэ таряашад үгырхэ туйлдаа туланхай.

Жэшээнь, Францида һүүлэй жэлэй туршада хүдөө ажахын машинануудай сэн дунда зэргээр 30 процент, үтэгжүүлгэ — 90, зарим гербицидүүд — 150 процент дээшэлээ. Иимэ ядуу байдалда ороһон таряашадай бодото олзо доход нёдондо жэлдэ 20—30 процентээр доошолһон байха юм.

Баруун Европын хэдэ хэдэн гүрэнүүдэй хүтэлбэрилэгшэд тохёолдоһон энэ байдалые мэдэрхэ баатай боложо, ЕЭС-эй комиссиин дурадхалые дэмжэнэ. Дайнай дүүрэһэнһээ хойшо үе соо үзэгдөөгүй таряашадай нёдондо хэһэн ехэ буһалгаа тэдэнэр үшөө мартаадүй байһаар.

Гэбэшье нэгэн һаналаар баталагдаһан шиидхэбэри абажа шаданагүй. Нэгэ талаһаа, Франци, Бельги, Голланди ба Ирланди (гол түлэб хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилэгшэд) сэн дээшэлүүлхые оролдоно. Нүгөө талаһаа, ЕЭС-эй гэшүүд—ФРГ болон бусад (хүдөө ажахын продукт худалдан абагшад) сэн дээшэлүүлхэгүйн түлөө оролдоно.

Эдэ бүхы шалтагаанууд дээрэһээ ЕЭС-эй гэшүүдтэ хүдөө ажахын продуктнуудай талаар хамтын политикэ бэелүүлхэ арга олдоногүй. Тэрэшэлэн валютно-финансын политикада, мүн энергетическэшье политикада үгэеэ ойлголсоногүй.

«Ногоон Европо» гэдэг хараа түсэб мүнөө дээрээ «Ниитын дэлгүүрэй» хүтэлбэрилэгшэдэй һанаан соо, хооһон үгэ соо. Бодото дээрээ юуншье хэгдээгүй байһаар.

США-гай ЗОНХИЛГОДО ХАРЮУ ҮГТЭНЭ

Америкын гүрэнүүдэй организацида (ОАГ) США политическэ талаар шэнэ панхарууталгада оробо. Энэ неделидэ Вашингтондо болоһон ОАГ-ай саг үргэлжын совэдэй онсо заседаниин дүнгүүд дээрэһээ харахада, худалдаа наймаанай талаар США-да һаяхан абтаһан хуулиие Латиин Америкын гүрэнүүд нэгэн дуугаар буруушааба. Тэрэ хуулиин ёһоор США-да Латиин Америкын оронуудай эд бараануудта доромжолгын хизаарлалта хэгдэхэ болоно. Энэ хуули Латиин Америкын экономикодо хохидол ушаруулхаһаа гадна, ОАГ-ай уставта, ООН-ой шиидхэбэринүүдэй эрилтэдэ харюусанагүй гээд заседаниин абаһан резолюци соо тэмдэглэгдэнэ.

Латиин Америкын оронуудай хүгжэлтэдэ США-гай дурсагдагша хуулиин муугаар нүлөөлхэ ба тэрэнэй хойшолонгууд тухай асуудалые шэнжэлжэ үзэхэ даабари ОАГ-ай генеральна секретарьта үгтэбэ. Тэрэшэлэн энэ асуудалые ОАГ-ай генеральна ассамблейн ерэхэ апрель һарада зарлагдаха сесси дээрэ хаража үзэхэ гэжэ шиидхэгдэбэ.

ОАГ-ай түүхэдэ Холбоото Штадуудай нигэжэ гансаардаһан ушар түрүүшынхеэ тохёолдобо. Баталан абтаһан резолюциин түлөө заседанида хабаадаһан Латиин Америкын 20 гүрэнэй түлөөлэгшэд бултадаа дуугаа үгэһэн байна. Латиин Америкын оронуудай нэгэн һаналаар абаһан шиидхэбэриие гансахан США-гай түлөөлэгшэ дэмжэбэгүй. Энэ ушар юу харуулнаб гэхэдэ, Вашингтон саашадаашье эдэ оронуудай хуулита эрилтые анхаралдаа абангүй, экономическа хашалта хэрэглэн, дура зоргоороо зонхилжо байха һэдэлгэтэй.

Латиин Америкын олонхи оронуудай правительстванууд США-гай худалдаа наймаанай талаар абаһан энэ хуулиие эрид шууд буруушааха зуураа, империалис монополинуудта эсэргүү тэмсэлдэ хүсэ шадалаа нэгэдүүлхэ, дотоодынгоо хэрэгүүдые өөһэдөө шиидхэхэ ба оронойнгоо байгаалиин баялигуудай бодото эзэн болохын түлөө оролдолго гаргажа байна. Венесуэлын президент Карлос Андрес Перес гэгшэ США-гай худалдаа наймаанай талаар абаһан тэрэ хуулида экономическа добтолго ба политическэ хорото ябуулга гэһэн сэгнэлтэ үгөө.

США энэ хуулиингаа үндэһөөр Латиин Америкын оронуудай наймаанда гаргаһан эд бараанда өөһэдынгөө дураар налог ашаха эрхэтэй болоно. Жэшээнь, США Хойто Америкын рынок дээрэ һаадгүйгөөр худалдаа наймаа хэдэг гүрэнүүдэй списогһээ Венесуэлэ Эквадор хоёрые гаргаха шиидхэбэри абаа. Ушарынь гэхэдэ, дурсагдагша гүрэнүүд нефть худалдадаг оронуудай организациин гэшүүд болоно. США иимэ шиидхэбэри Латиин Америкын банан, саахар, зэд худалдадаг бусад гүрэнүүд тушаа абажа магад.

США-гай худалдаа наймаанай талаар хашалта харшалалта хэһэн энэ хуулиие усадхаха эрилтэ Латиин Америкын оронууд Вашингтоной урда табина. США-гай «томо шинидам» гэжэ нэрлэгдэһэн политикада эсэргүү тэмсэлдэ Латиин Америкын оронууд улам шиидэнгеэр хүсэеэ нэгэдүүлжэ байна.

Е. ЕГОРОВ,
В. ГОНЧАРОВ,
М. ЧИГИРЬ.
(ТАСС).

ЕРБЫЛДЭН БОДОНО

БАРГАЖАН. Хилганын колхоз Баруун-Хунтэй Зээрэ шэнээр эмхидхэгдэһэн түб бүүсадаа барилганууды олоор хэжэ, тэсэнээ ашаглалгада үгэжэ байнхай. Шиферээр хушагдаһан шэнэ гэрнүүд холоһоо жэрылдэн харагдадаг болобо. Колхозой тосхоной баруун захаар шэнэ үйлсэнүүдые бии болгохо тухай шиидхэбэри Хилганын сомоной Совет абаһан байгаа. Тиин эндэ космонавт Ю. А. Гагаринай, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуехэ дайнай герой Г. В. Очировай нэрэмжэтэ гудамжанууд бии болгогдоһон юм.

Энээн'һээ гадна тосхоной түбтэ эдеэ хоол ба эд бараанай шэнэ магазин ашаглалгада үгтэжэ, нютагай ажалшадые урмашуулба. Энэ магазин аймаг дотор һүүлэй үедэ шэнэ проектээр бооһоогдоһон барилганудай нэгэн болоно. Магазинай нээгдэһэн түрүүшын үдэр нютагай ажалшадта арба мянгаһаа дээшэ түхэригэй эд бараан, эдеэ хоолой зүйлнүүд наймаалагдаһан байна.

— Колхозой түбтэхи эдэ барилгануудые ажахымнай дархашуул барилгануудые эрхилдэг колхоз хоорондын организаци түргэн саг соо бүтээжэ үгэбэ. Мүнөө ажахын малай байранууд баригдана. Эдэ барилганудай зариман хабарай тарилгын эхилтэр ашаглалгада үгтэхөөр хараалагдана, — гэжэ тус колхозой правлениин түрүүлэгшэ В. М. Гармаев хөөрэнэ.

Манай корр.

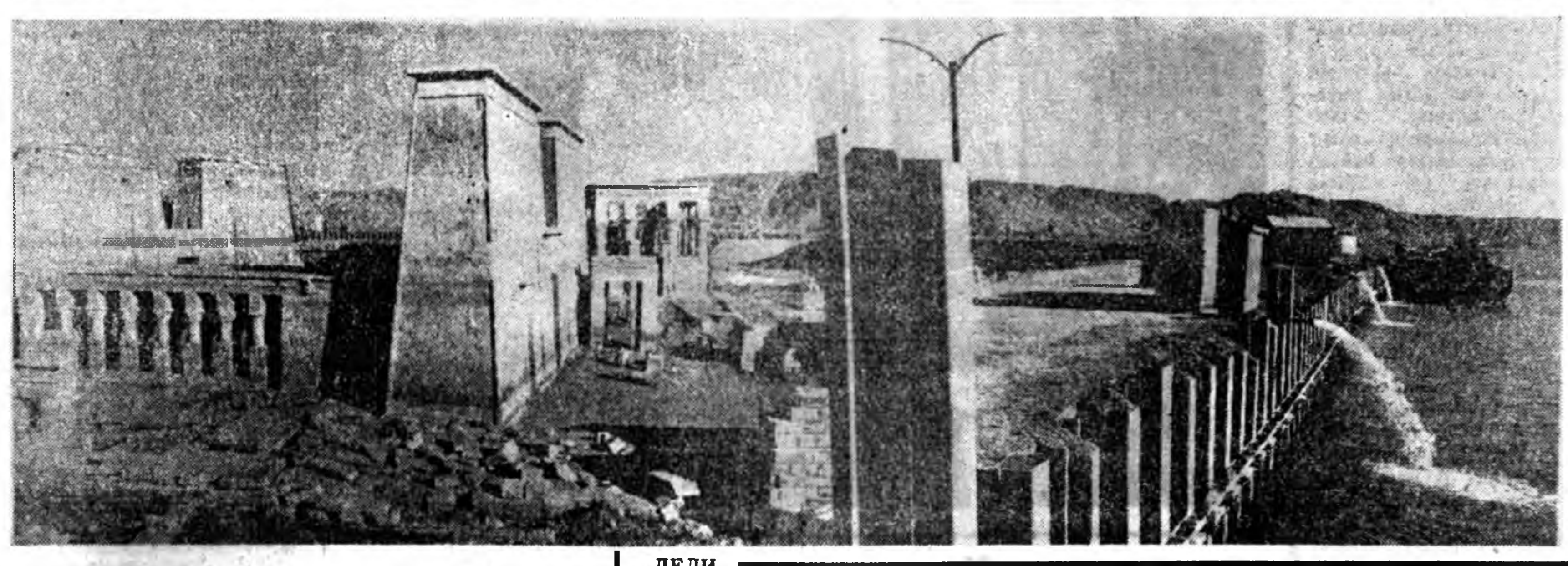

АСУАНҺАА табан километртэ оршодог Филаи олтирогые «Египедэй субад эрдэни» гэжэ нэрлэдэг. Бүхы талаһаа Нилэй уһаар хүреэлэгдэһэн багахан хуурай газар дээрэ Египедэй эртэ урдын түүхын арбаад үнэтэ хүшөөнүүд, тэрэ тоодо Изидэ бурханай ехэ һүмэ байдаг.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: һаяхан уһан доро байһан Изидэ бурханай һүмэ; бүхэли сүүдхэ соо хүсэтэ бүлүүрнүүд хүдэлнэ.

ТАСС-ай фотохронико.

„ЗӨӨЛЭН АЛТА"—ГҮРЭНДӨӨ

Хойто-Байгалай аймагай коопзверопромхозой ангуушад юһэдэхи табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө бүхы арга боломжоёо элсүүлнэ.

Аймагай эрхим ангуушан Н. З. Петров үнгэрэгшэ жэлэй дүрбэдэхи кварталда 1375 түхэригтэ ангай арһа тушаажа, абаһан уялгаяа гурбан зуугаад түхэригөөр үлүүлэн дүүргэбэ. Муякан горхон шадар агнуури хэһэн А. И. Жигулин 10 булга, 32 хэрмэ бариһан байна. Тиихэдэ залуу ангуушан Виктор Аникин 860 түхэригтэ ангай арһа тушааһан байба.

Аймагай мэргэн ангуушадай нэгэн Нина Нестеровна Осипова 940 түхэригэй арһа тушааһан байха юм. Мүнөө аймагай ангуушад тайгада олзоборилгоёо хэжэ үргэлжэлһөөр.

Г. ГАНЮГИН.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Эзэн ёһоор ажахыгаа эрхилхэ» — түрүү бэшэг. «Ехээр, һайнаар, хямдаар — мүрысөөнэй уряа иимэ» — суглуулбари. «Совет оронш шэнэ һонин» — суглуулбари.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Һайн шанартай, бага гаргашатай продукци ехээр гаргаха» — КПСС-эй обкомой секретарь В. Г. Бирюковой элидхэлһээ. Элидхэл тушаа үгэ хэлэлгэ.

Гурбадахи хуудаһанда. «Мэргэжэлэй шатанууд» — Г. Провалинскаягай статья. Уласхоорондын шэнжэлэл. Социалис оронуудаар. Юртэмсэ дэлхэйн һонин.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Байгал шадарай сапфирнууд» — В. Гаученовэй фото-мэдээсэл. «Сибиринин субад эрдэни—эрдэмтэдэй анхаралда» — АПН-эй материал. Мүрысэдэг хүршэнэрэймнай һонин. «Спортын шэнэ туйлалтанууд» — Б. Миромановай корреспонденци.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 19.00 — Дамжуулгын программа. 19.05 — Үхибүүдтэ - мультфильмнүүдэй программа. 19.45 — Телевизионно һонин. 20.05 — «Уран зурагай зоныи дүрбэдэхи выставкэ». 20.35 — «Факел» — «Мэдэхэдэ һонин». 21.05 — «Ажалай эстафетэ». 21.30 — «Уласхоорондын шэнжэлэл» (буряадаар). 21.45 «Зүүн Сибирь» — киножурнал. 21.55 — Сэносхолнууд. 22.00 — «Ринг» — уран һайханай фильм.

Хилын саанаһаа

телефон · телеграф · радио

ДЕЛИ

СССР-тэй ХАНИ БАРИСААНАЙ ҮНДЭҺӨӨР

ТАСС

Индиин республика болгогдоһоор 25 жэлэй ой январиин 26-да гүйсэбэ. Энээндэ зорюулагдаһан олониитын митинг эндэ болоо.

Парламентын Арадай палатын түрүүлэгшэ Г. С. Дхиллон митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ, энэдхэг арад демократиин зам, социально-экономическа хубилалтануудай, Советскэ Союзтай хани барисаатай, харилсаа холбоотой байлгын зам һунган шэлэһэн байна гэжэ тэмдэглэбэ.

Азида, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал, аюулгүй байдал хангахын түлөө, адли тэгшэ эрхын түлөө, али алинда ашатай туһатай байлгын түлөө тэмсэхэ гээшэ манай хани барисаанай үндэһэ һуури болоно гээд түрүүлэгшэ мэдүүлээ.

Индиин-совет соёлой бүлгэмэй национальна Соведэй президент К. П. Ш. Меноч үгэ хэлэхэдээ, республика тогтооһонһоомнай хойшо үнгэрһэн жэлнүүдтэ «эгээн олон янзын һалбаринуудай талаар бидэнэртэ Советскэ Союз шэнгеэр туһа хүргэһэн ондоо нэгэшье орон байхагүй» гэжэ онсолон зааба. СССР-тэй экономическа харилсаа холбоогоо хүгжөөһэнэй ашаар Индидэ гүрэнэй сектор нилээд хүгжэжэ, бүхы национальна экономикын амжалтада шиндхэхы үүргэ дүүргэжэ байна.

Советскэ Союзтай ба бусад социалис оронуудтай хани барисаагаа, харилсаа холбоогоо бэхижүүлхэ шухала гэжэ митинг дээрэ үгэ хэлэгшэд мэдүүлбэ.

ВАШИНГТОН

САГААН БАЙШАНДА УУЛЗАЛГА БОЛОБО

ТАСС

США-гай президент Дж. Форд эндэ ерээд байһан совет залуушуулай хэблэлнүүдэй редакторнуудай делегацитай Сагаан байшан соо уулзаба. Совет-американ харилсаае һайжаруулха, тиин шахардуу байдал һулаэуулха шухала байна гэжэ Дж. Форд хөөрэлдөөнэй үедэ хэлээ гээд Сагаан байшангһаа мэдээсэнэ.

Энэ уулзалга тухай мэдүүлгэ Сагаан байшан голилоо. Дж. Фордын нигэжэ хэлэһэн үгэнүүд эндэ онсолон тэмдэглэгдэнэ:

— Үнгэрһэн жэлэй ноябрь һара соо Советскэ Союзда ошохо зол намда тудаа һэн. Владивостогто ошоод байха үедөө, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневтэй амжалтатай хөөрэлдөөнүүдые хэһэн байнабди гэжэ президент мэдүүлбэ. Энэ уулзалга үрэ ехэтэй байгаа. Тиин албанай хэрэгээр Советскэ Союзда үшөө дахин ошохо хүсэлэнтэй байнаб.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй албанай хэрэгээр 1975 оной зун Холбоото Штадуудта ерэхыень хүлеэнэбди гэжэ президент Дж. Форд мэдүүлээ.

Владивостогто Советскэ Союзай түлөөлэгшэдтэй уулзахадаа, ехэ амжалта туйлаһан байнабди. Тиимэһээ Вашингтондо үрэ ехэтэй хөөрэлдөөнүүд боложо, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ туһа хүргэхэ гээд найдажа байһанаа элирхэйлбэ.

ВАШИНГТОН

США-гай ГҮРЭНЭЙ СЕКРЕТАРИИН ҮГЭ

ТАСС

США-гай гүрэнэй секретарь Г. Киссинджер уласхоорондын хэрэгүүдые эрхилдэг совет дээрэ Лаос-Анджелестэ үгэ хэлэбэ.

«Холбоото Штадуудай ба Советскэ Союзай хоорондо бүтэмжэтэй тааруу харилсаанай тогтоогдоогүй һаа, дэлхэй дээрэхи уласхоорондын эб найрамдалта нэгэшье гурим тогтоогдохогүй юм» гэжэ тэрэ мэдүүлээ.

Манай хоёр байгуулалтын хоорондо арсалдаа, зүришэлдөөнэй бии байгаашье һаань, шахардуу байдал нилээд һуларуулһан байнабди. Стратегическэ зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хизаарлаха тухай совет-американ хэлсээнүүдтэ гар табилга, Баруун Берлин тушаа дүрбэн талын хэлсээн, Европын түбэй хубидахи шахардуу байдалай нилээд һуларалга, Советскэ Союз манай орон хоёрой хоорондохи харилсаае һайжаруулга тухай хэлсээн тэхэ мэтые Г. Киссинджер дурдаба. Эдэ бүгэдэ хадаа уласхоорондын шахардуу байдалые һуларуулха арга олгоһон байна гэжэ гүрэнэй секретарь тэмдэглээ.

Владивостогто болоһон уулзалгын үеэр стратегическэ добтолхы зэбсэг хэрэгсэлнүүдые саашадань хизаарлаха тушаа хэлсээн баталагдаа һэн гээд Г. Киссинджер тэмдэглэбэ. Эдэ бүгэдэ манай хоёр ороной стратегическэ зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хороохо арга олгохо байха. Американ-совет харилсаае һайжаруулха гээшэ тиимэшье бэлэн бэшэ ааб даа гэжэ гүрэнэй секретарь мэдүүлээ.

ПРАГА

Замбуулинай туяаралгые шэнжэлхын тула

ТАСС

Газарые тойрон дабшадаг «Ауос-Эллипс» гэжэ хэмэл одоной аппаратура, программа бэлэдхэхэ тухай протоколдо Венгриин, СССР-эй, Чехословакиин мэргэжэлтэд эндэ гар табяа. «Интеркосмос» гэжэ хэмэл одойн шэнэ бүлэгтэ орохо энэ түрүүшын замбуулинай автомат станциин научна программа үргэн ехэ юм. Нэн түрүүн замбуулинай туяаралгые шэнжэлхэ байна.

ТОКИО

Японой парламентын сесси

ТАСС

Японой парламентын ээлжээтэ 75-дахи сесси шэнэ жэлэй амаралтын һүүлээр хүдэлмэреэ эндэ һэргээбэ. Японой премьер-министр Т. Мики сесси дээрэ программна үгэ хэлэхэдээ, дотоодын ба гадаадын политикын асуудалнуудаар правительствын хараа бодолые элирхэйлһэн байна. Японой гадаадын хэрэгүүдэй министр К. Миядзава сесси дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Японой шэнэ правительствын гадаадын политическэ хараа бодолые элишэлэн тэмдэглээ.

Апрелиин 1-һээ эхилхэ 1975 оной финансын жэлдэ Японой гүрэнэй бюджедтэ хабаатай хуулинуудай 34 проект оруулалсан, хуулинуудай 60 тухай проектые парламентын депутадууд майн һүүл болотор үргэлжэлхэ сесси дээрэ зүбшэн хэлсэхэ.

Т. Микиин кабинедэй дотоодын экономическа политикын асуудалнуудаар оппозиционно партинуудай ба баруунай либерально-демократическа партиин хоорондо шанга хөөрэлдөөнүүд энэ сесси дээрэ болохоор хүлеэгдэнэ гээд Японой хэблэл бэшэнэ.

ХАНОЙ

УРДА ВЬЕТНАМДА АМГАЛАН БАЙДАЛ ҺЭРГЭЭХЭ

ТАСС

Вьетнамдахи дай болюулха ба эб найрамдал һэргээхэ тухай Парижай хэлсээнэй баталагдаһаар хоёр жэлэй ойн январиин 27-до гүйсэһэнтэй дашарамдуулан Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительство тусхай мэдүүлгэ хээ.

Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительствын, ДРВ-гэй правительствын, Урда Вьетнамай арад зоной энэ хэлсээе бодото дээрэнь бэелүүлхын тула бүхы хүсэлэл оролдолго гаргаашье һаань, Вьетнамда амгалан байдал һэргээгдээгүй байһаар гээд мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ. Парижай хэлсээндэ гар табигдаһанһаа хойшо Тхиеугай захиргаан түрүүлэн энээниие эбдээ һэн.

1973 оной январиин 28 болотор политическэ үзэл бодолойнь түлөө барижа хааһан 200 мянга гаран хүниие сүлөөлхые арсаха зуураа, һүүлэй хоёр жэлэй турша соо үшөө 60 мянган хүниие сайгон захиргаан шорон түрмэнүүдтэ, концлагерьнуудта хааһан байна.

Парижай хэлсээе бүдүүлигээр эбдэжэ, сайгон захиргаан амгалан тайбан зондо эсэргүү гутамшаг муухай ябуулгануудые хэнэ. Парижай хэлсээе сахин хамгаалхын тула манай сэрэгшэд Сүлөөрэлгын арадай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй командованиин 1973 оной октябриин 15-най захиргалта дүүргэн, сайгон булимтарагшадта эсэргүүсэн эрэлхэгээр тэмсэжэ байнхай. 1974 ондо 255 мянгаһаа үлүү сайгон солдат, офицер хүлһөөнь буулгагдаа.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Хайрата эжы, хүгшэн эжы, хээтэй

ЦЫБЕНОВА
Цымжит Аюшеевнагай

наһа бараһан тухай үхибүүдынь, түрэлхидынь гүнзэгы гашуудалтайгаар мэдээсэнэ.

Январиин 29-дэ үдэрэй 11 сагта Яруунын аймагай Эгэтын-Адагта хүдөөлүүлгэ болохо.

Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-03341. Заказ № Ж444